

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY PERZÓW NA LATA 2014 - 2020

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I. PODSTAWY PRAWNE	6
1. Podstawa prawna opracowania	6
1.1. Ustawa o pomocy społecznej	6
1.2. Ustawa o świadczeniach rodzinnych	10
1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	12
1.4. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	15
1.5. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego	19
1.6. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	20
1.7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	20
1.8. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	21
1.9. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	22
2. Programy gminne, rządowe i unijne	24
2.1. Programy gminne	24
2.1.1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	24
2.1.2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	26
2.2. Programy rządowe	35
2.2.1. Pomoc państwa w zakresie dożywiania	35
2.2.2. Wyprawka szkolna	36
2.2.3. Pomoc materialna dla uczniów	37
2.3. Programy unijne	38
2.3.1. POKL „Program Aktywnej Integracji w Gminie Perzów”	38
ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY PERZÓW ..	42
1. Charakterystyka gminy	42
1.1. Położenie, powierzchnia	42
1.2. Ludność	42
1.3. Ochrona zdrowia	44
1.4. Mieszkalnictwo	46
1.5. Oświata	47
2. Kwestie społeczne	48
2.1. Bezdomność	48
2.2. Ubóstwo	48
2.3. Bezrobocie	49
2.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	52
2.5. Starzenie się społeczeństwa	53
2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	54
2.7. Przemoc w rodzinie	54
2.8. Alkoholizm i narkomania	56
ROZDZIAŁ III. ANALIZA SWOT	58
ROZDZIAŁ IV. KONSULTACJE SPOŁECZNE	

ROZDZIAŁ V. MISJA I ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	65
ROZDZIAŁ VI. MONITORING	72
PODSUMOWANIE	73
SPIS TABEL	74
SPIS WYKRESÓW	75

WSTĘP

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – to pierwsze zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

By sprostać temu zadaniu należy profesjonalnie i systemowo zdiagnozować problemy społeczne w gminie. Jest to możliwe do wykonania w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z poprzednich lat Urzędy Gminy w Perzowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie, ośrodka zdrowia działającego na terenie gminy oraz informacje z instytucji i organizacji współpracujących z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Perzowie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata 2014-2020 to działania w pomocy społecznej zaplanowane w oparciu o diagnozę, to szereg zadań oraz ich realizacja na podstawie przepisów prawa dostosowanych do obowiązującego w Unii Europejskiej. Działania w sferze pomocy społecznej od ponad dwudziestu lat to zmiana roli i zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sposobów działania i realizacji świadczonej przezeń pomocy. Przejście z modelu opieki, którego zasadniczą rolą było udzielanie pomocy w postaci zasiłków pieniężnych do spojrzenia i modelu kompleksowej pomocy nastawionej nie tylko na poprawę w sferze materialnej.

Obecnie głównym wzorcem pomocowym w działaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie jest wspieranie osób i rodzin przy ich zaangażowaniu i dużym udziale, poparte wspólnym działaniem nie tylko wyspecjalizowanej pracy socjalnej, ale również współpracy z pedagogami szkolnymi, służbą zdrowia, policją i innymi służbami nastawionymi na pomoc rodzinie czy większym grupom.

Takie podejście do problemów rodziny stwarza szansę systemowego rozwiązania co spowoduje, że dysfunkcje które mają w niej miejsce nie zostaną potraktowane jako zjawiska dotyczące tylko pojedynczych osób. Praca w systemie i przy zaangażowaniu całej rodziny z zastosowaniem różnych form pomocy wychodzenia z kryzysu – daje duże szanse, że następne pokolenia nie staną się „zawodowymi” świadczeniobiorcami pomocy społecznej.

Motyw przewodni działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie to łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej podopiecznych pomocy społecznej, a przede wszystkim pomoc w usuwaniu przyczyn, które głęboko tkwią w sferze społecznej i psychicznej.

Problemy, które się najczęściej pojawiają w rodzinach i wymagają wielokierunkowego rozwiązania to:

1. bezradność wobec osób niepełnosprawnych,
2. choroba psychiczna, często nie leczona,
3. nawarstwiające się problemy i niezrozumienie osób starszych,
4. uzależnienie od alkoholu,
5. przemoc fizyczna i psychiczna,
6. trudności wychowawcze z dziećmi głównie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Wspieranie przez zespół rodziny poprzez wzmacnianie i motywowanie do pracy przy równoczesnym wsparciu materialnym daje duże prawdopodobieństwo, że rozwiązane zostaną problemy, których w oparciu o własne zasoby i siły nie byłyby w stanie pokonać.

Celem niniejszej Strategii jest opracowanie takich form działania, które pozwolą na rozwiązanie najistotniejszych problemów w sposób zorganizowany, kompleksowy i wykorzystujący wszelkie możliwe zasoby. W działaniach zaś starano się zwrócić uwagę na czas oraz zasoby ludzkie, które powinny mieć charakter możliwy do realizacji.

ROZDZIAŁ I PODSTAWY PRAWNE.

1.Podstawa prawna opracowania.

1.1.Ustawa o pomocy społecznej.

Warunki prawne i organizacyjne systemu pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013, poz. 182 ze zm.)

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej,
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- 3) organizacje pomocy społecznej,
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa wymienia również materialno-prawne przesłanki udzielania świadczeń z pomocy społecznej, do których zaliczamy:

- 1) ubóstwo,
- 2) sieroctwo,
- 3) bezdomność,
- 4) bezrobocie,
- 5) niepełnosprawność,
- 6) długotrwała lub ciężka choroba,
- 7) przemoc w rodzinie,
- 8) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

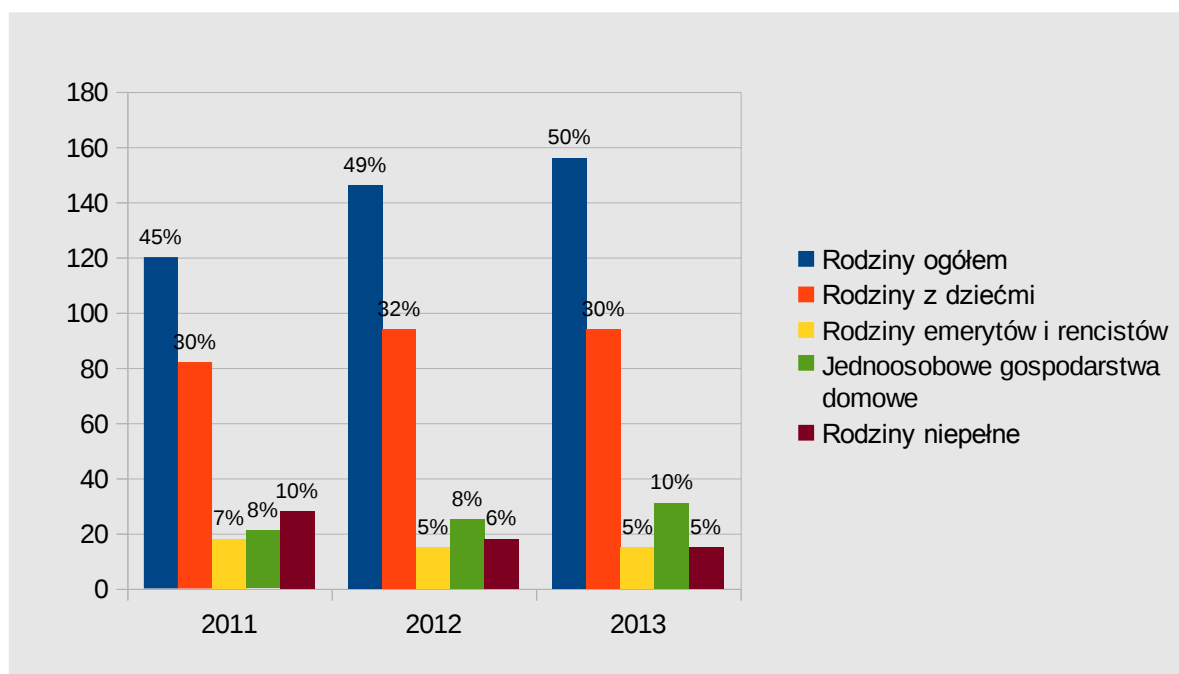
- 10) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźców,
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 12) alkoholizm lub narkomania,
- 13) zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- 14) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Tabela 1. Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011 – 2013

Rok	2011	2012	2013
Rodziny ogółem	120	146	156
Rodziny z dziećmi	82	94	94
Rodziny emerytów i rencistów	18	15	15
Jednoosobowe gospodarstwa domowe	21	25	31
Rodziny niepełne	28	18	15

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 1. Liczba i struktura rodzin korzystająca z pomocy społecznej w latach 2011-2013

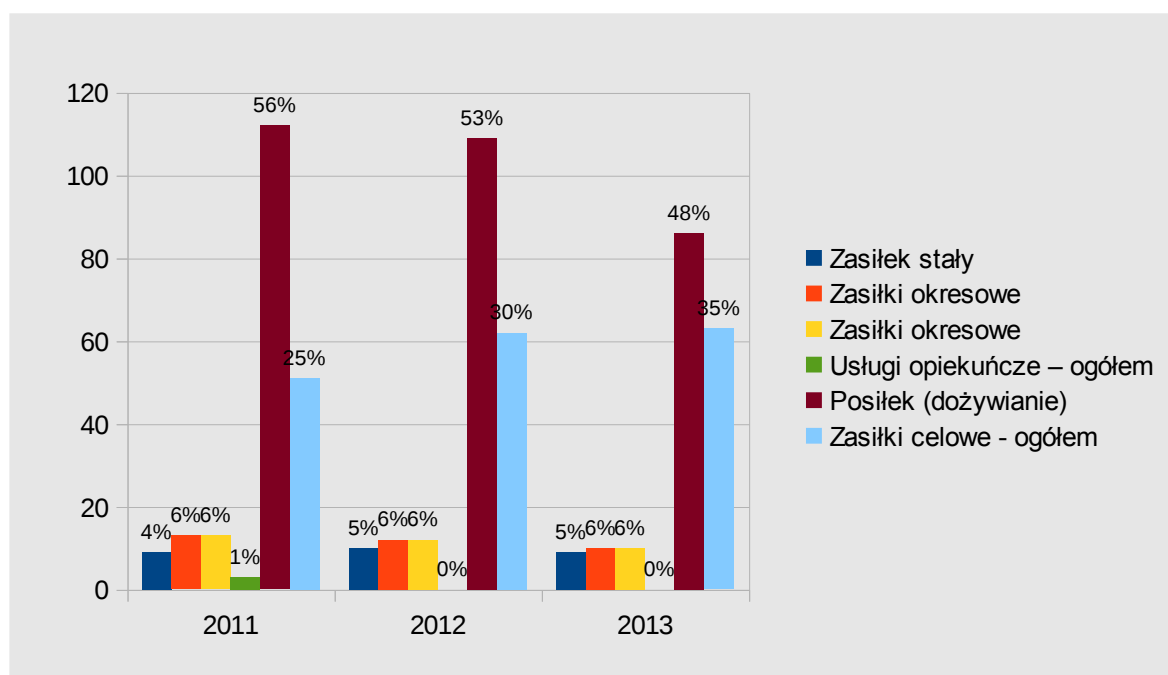
Źródło: Sprawozdanie własne GOPS

Tabela 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2011 – 2013

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie		
	2011	2012	2013
Zasiłek stały	9	10	9
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0
Zasiłki okresowe	13	12	10
Usługi opiekuńcze – ogółem	3	0	0
Posilek (dożywianie)	112	109	86
Zasiłki celowe - ogółem	51	62	63

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2011-2013

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Warunkiem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej oprócz spełnienia kryterium dochodowego określonego w ustawie jest również powód zwrócenia się o pomoc. Najważniejsze powody stanowiące podstawę przyznania pomocy przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc		
	2011	2012	2013
Ubóstwo	69	88	83
Bezrobocie	22	35	35
Niepelnosprawność	35	42	33
Długotrwała lub ciężka choroba	33	34	34
Bezradność	13	10	9
Bezdomność	3	2	1
Alkoholizm	2	4	10
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	3	0
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	0	1	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	37	41	31

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.2.Ustawa o świadczeniach rodzinnych.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm.), określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Dodatkowo Rada Gminy może podjąć uchwałę w sprawie dodatkowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

Świadczenia rodzinne przysługują:

1. obywatelom polskim,
2. cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

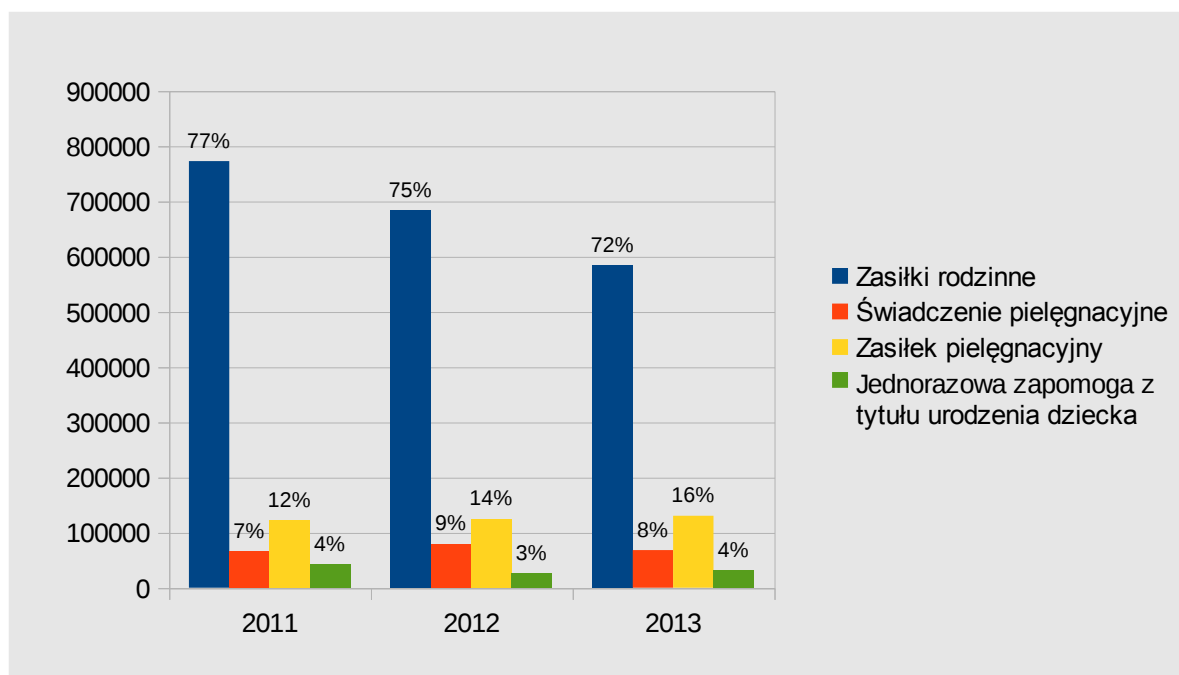
Świadczenia rodzinne przysługują w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Tabela 4. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2011-2013

Rodzaj świadczenia	2011	2012	2013
	Kwota w zł	Kwota w zł	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne	772.500,00	683.053,00	583.868,00
Świadczenie pielęgnacyjne	66.283,00	79.352,00	68.002,00
Zasiłek pielęgnacyjny	122.543,00	124.848,00	130.050,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	43.000,00	26.000,00	31.000,00
Razem	1.004.326,00	913.253,00	812.920,00

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Wykres 4. Kwoty (w zł) świadczeń rodzinnych wg rodzajów w latach w 2011-2013

Źródło: sprawozdania własne GOPS

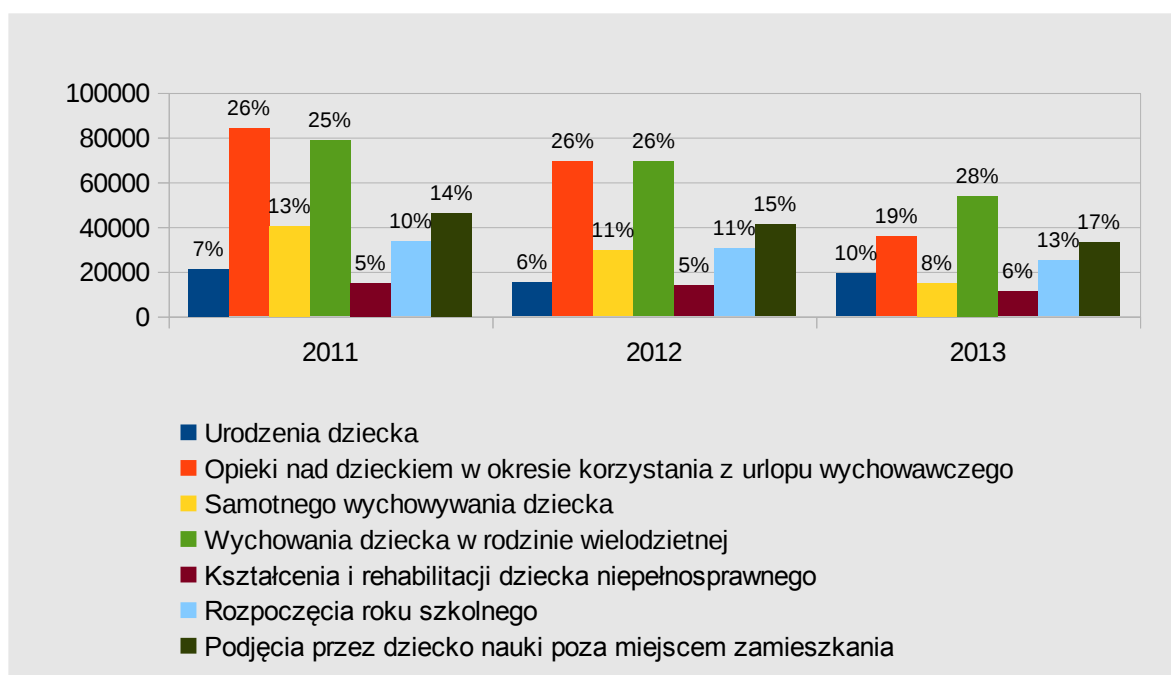
W ramach świadczeń rodzinnych przyznawane i wypłacane są również dodatki do zasiłków rodzinnych, których rodzaj i liczbę przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011 – 2013

Rok	2011	2012	2013
Dodatek z tytułu:	Kwota w zł	Kwota w zł	Kwota w zł
Urodzenia dziecka	21.000,00	15.000,00	19.000,00
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	83.920,00	69.147,00	35.507,00
Samotnego wychowywania dziecka	40.290,00	29.240,00	14.790,00
Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	78.560,00	69.040,00	53.760,00
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	14.880,00	13.740,00	10.960,00
Rozpoczęcia roku szkolnego	33.400,00	30.100,00	24.900,00
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	46.110,00	41.050,00	32.950,00
Razem	318.160,00	267.317,00	191.187,00

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011 – 2013

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.) określa:

1. zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji;
2. warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, (świadczenia z funduszu alimentacyjnego);
3. zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
4. zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
5. działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1. obywatelom polskim,
2. cudzoziemcom:
 - a) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - b) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich oraz zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust.1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 ze zm.)
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, o których mowa wyżej, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. Nr 123, poz. 836 ze zm.)

Ww. rozporządzenie określa:

1. sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wstrzymywania ich wypłaty,
2. sposób ustalenia dochodu uprawniającego do świadczeń,
3. wzory,
 - a) wniosku o ustalenie prawa do świadczeń,

- b) zaświadczenie o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
- c) oświadczeń o dochodach rodziny, w tym oświadczeń osób rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, oraz innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń,
- d) w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 6. Liczba rodzin i kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2011 – 2013

Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin	12	14	15
Kwota świadczeń w złotych	90.940,00	88.850,00	103.350,00

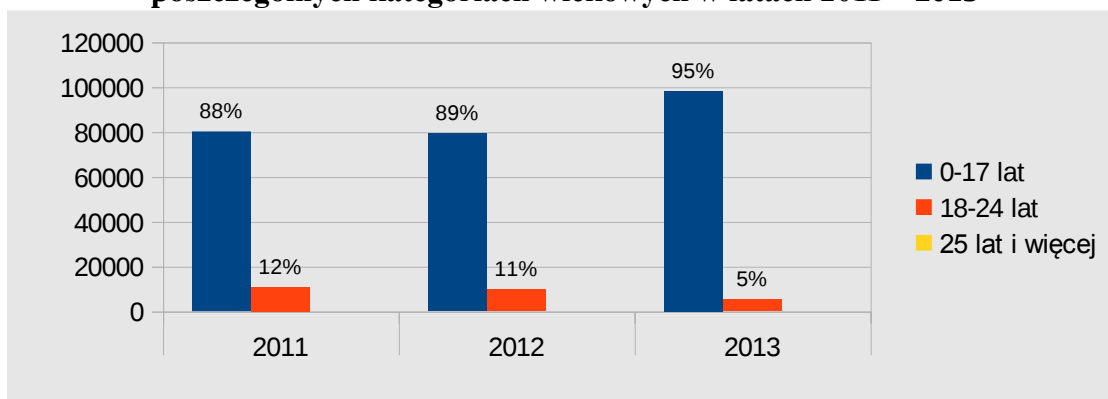
Źródło: sprawozdania własne GOPS

Tabela 7. Wydatki (w zł) na świadczenia z funduszu alimentacyjnego zrealizowane w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011 – 2013

Rok	2011	2012	2013
Wiek osoby uprawnionej			
0-17 lat	80.110,00	79.240,00	98.100,00
18-24 lat	10.830,00	9.600,00	5.250,00
25 lat i więcej	0,00	0,00	0,00

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Wykres 6. Wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego zrealizowanych w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011 – 2013

Źródło: sprawozdania roczne GOPS.

1.4.Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ustawowe regulacje polityki rynku pracy opierają się obecnie na rozstrzygnięciach przyjętych w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. Z 2013 r., poz. 674 ze zm.). Podmiotami realizującymi politykę państwa na rynku pracy są: Minister Pracy i Polityki Społecznej, publiczne służby zatrudnienia takie jak: wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy, ochotnicze hufce pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe czy instytucje dialogu społecznego.

Polityka państwa na rynku pracy w Polsce finansowana jest głównie ze środków Funduszu Pracy. Jest to Państwowy Fundusz Celowy utworzony 1 stycznia 1990 roku w miejsce Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej. Środkami finansowymi funduszu dysponuje minister właściwy do spraw pracy, a na jego przychody składają się m.in.:

- 1) obowiązkowe składki opłacane przez zakłady pracy ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;
- 2) dotacje z budżetu państwa;
- 3) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy;
- 4) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych dysponenta Funduszu Pracy oraz samorządów województw, powiatów, Ochotniczych Hufców Pracy i wojewodów;
- 5) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na wyodrębnionych rachunkach bankowych, których obowiązek utworzenia wynika z obowiązujących przepisów lub umów zawartych na ich podstawie z dysponentem funduszu, będących w dyspozycji kierownika jednostki organizacyjnej realizującej zadania finansowane ze środków Funduszu Pracy;
- 6) spłaty rat i odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy;
- 7) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, przeznaczone na współfinansowanie działań z zakresu udziału publicznych służb zatrudnienia w EURES;

Środki Funduszu Pracy przeznaczone są finansowanie części działań publicznych służb zatrudnienia związanych z udziałem w sieci EURES, ale również na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, stypendia i dodatki szkoleniowe dla osób bezrobotnych. Publiczne służby zatrudnienia mają również możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych przeznaczonych na realizację polityki rynku pracy. Samorządy powiatowe oraz wojewódzkie, w celu zwiększenia skuteczności rozwiązywania

problemów lokalnych rynków pracy, mogą finansować zadania ze środków przekazywanych przez ministra właściwego do spraw pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Do najistotniejszych form prawnych aktywizacji zawodowej, jakie przewiduje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy możemy zaliczyć: prace interwencyjne, roboty publiczne oraz staż w miejscu pracy i przygotowanie zawodowe dorosłych.

Prace interwencyjne.

Jednym z podstawowych narzędzi aktywnego ograniczania bezrobocia są prace interwencyjne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, pracy są: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz.U. 2009 r. Nr 5 poz. 25) oraz ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.).

Zgodnie z definicją wskazanej powyżej ustawy prace interwencyjne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się:

- 1) bezrobotnych do 25 roku życia,
- 2) bezrobotnych długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- 3) bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego
- 5) bezrobotnych samotnie wychowujących, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- 6) bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- 7) bezrobotnych niepełnosprawnych.

Powiatowe Urzędy Pracy, które nie dysponują w danym czasie propozycją odpowiedniego zatrudnienia mogą inicjować oraz finansować prace interwencyjne. Pracodawcy otrzymują w ten sposób refundację części poniesionych kosztów na wynagrodzenie i składki na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych bezrobotnych. Równocześnie z przyjęciem nowych

pracowników, pracodawcy zobowiązują się do powstrzymywania redukcji dotychczasowego zatrudnienia w firmie.

Roboty publiczne

Ważną formą prawną aktywizacji osób bezrobotnych, która z punktu widzenia społecznego niesie wiele korzyści, wynikających z przerwania na pewien czas bezrobocia, są roboty publiczne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest Rozporządzenie z dnia 07 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne.

Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Ograniczenie przez ustawodawcę instytucji, które mogą być organizatorem robót publicznych połączono z warunkiem, że wykonywane prace są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Podobnie jak prace interwencyjne, ta forma zatrudnienia skierowana jest do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyjątkiem jest tutaj skierowanie osób do 25 roku życia oraz bezrobotnych długotrwale, szczególnie tych, które odrębne przepisy obligują do wypłacania alimentów, do wykonywania pracy na zasadach odpowiadającym robotom publicznym, przez okres do 6 miesięcy. Osoby te mogą świadczyć pracę niezwiązaną z wyuczonym zawodem, w wymiarze nie przekraczającym połowy wymiaru czasu pracy w instytucjach użyteczności publicznej oraz organizacjach zajmujących się problematyką kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej lub pomocy społecznej.

Staż i przygotowanie zawodowe dorosłych w miejscu pracy.

W Polsce ważnym problemem, warunkującym działania państwa w zakresie minimalizacji zjawiska pozostawania bez pracy, jest bezrobocie wśród ludzi młodych oraz osób długotrwale pozostających bez pracy. Są to grupy traktowane priorytetowo na każdym etapie oddziaływania na krajowy rynek pracy.

Podstawą prawną funkcjonowania staży i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy jest ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach

rynku pracy. Dodatkowo szczegółowe regulacje dotyczące odbywania staży przez bezrobotnych zawarto w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Zgodnie z definicją ustawową staż oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Natomiast przygotowanie zawodowe dorosłych stanowi instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności.

Zarówno w trakcie odbywania stażu, jak i w okresie odbywania przygotowania zawodowego nie następuje nawiązanie stosunku pracy pomiędzy pracodawcą, a skierowanymi przez urząd pracy osobami, które nadal pozostają w ewidencji osób bezrobotnych i zobowiązane są do określonych zachowań przewidzianych ustawą. Z możliwości organizacji stażu lub przygotowania zawodowego mogą skorzystać pracodawcy, rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub pełnoletnie osoby fizyczne, zamieszkujące i prowadzące na terytorium kraju, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub prowadzące dział specjalny produkcji rolnej. Przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w formie:

- 1) praktycznej nauki zawodu dorosłych umożliwiającej przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub egzaminu czeladniczego;
- 2) przyuczenia do pracy dorosłych mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.

Ważnym elementem składowym systemu zwalczania zjawiska bezrobocia, jaki w ostatnim czasie pojawił się w polskim ustawodawstwie, są instrumenty rynku pracy wspierające podstawowe usługi rynku pracy. Nie są to zapewne formy, którymi państwo może minimalizować znacznie liczbę osób pozostających bez pracy, ale nie można wyobrazić sobie świadczenia usług rynku pracy bez ich pomocy. Stanowią one skuteczne uzupełnienie obowiązujących rozwiązań, a ich powszechne stosowanie może świadczyć wyłącznie o potrzebie ich istnienia. Instrumentami wspierającymi podstawowe usługi rynku pracy są:

- 1) finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego poza miejscem stałego zamieszkania w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy,
- 2) finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy,
- 3) dofinansowanie wyposażenia i doposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- 4) refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
- 5) finansowanie dodatków aktywizacyjnych,
- 6) finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem tych osób w targach pracy i giełdach pracy organizowanych przez wojewódzki urząd pracy w ramach pośrednictwa pracy, w szczególności prowadzonego w ramach sieci EURES.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy podstawowymi usługami rynku pracy jest:

- 1) pośrednictwo pracy,
- 2) poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa,
- 3) pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- 4) organizacja szkoleń.

Wymienione usługi, w odróżnieniu od instrumentów rynku pracy, skierowane są nie tylko do osób bezrobotnych, ale również do osób poszukujących pracy, w tym także zatrudnionych oraz samych pracodawców. Celem wszystkich wymienionych powyżej usług jest doprowadzenie osoby bezrobotnej do podjęcia zatrudnienia.

1.5.Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz.1375 ze zm.) ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej, samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w ochronie zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje,

samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej, oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

1.6.Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie.

Dnia 24 kwietnia 2003 r. została uchwalona Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2010 Nr 234, poz.1536 z późn. zm.), która wprowadza rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

1. prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (odpłatne i nieodpłatne);
2. uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowanie organizacji pożytku publicznego;
3. nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
4. tworzenie i funkcjonowanie rad działalności pożytku publicznego;
5. warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

1.7.Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz podmioty realizujące te zadania zostały określone w art. 5, 10 i 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm). Wśród podmiotów, które mogą realizować zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii ustawodawca wymienia m.in. ośrodki pomocy społecznej.

Działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii należą do zadań własnych gminy i obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych do- tkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji zadań ww. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który następnie uchwalany jest przez radę gminy. Realizatorem programu jest jednostka w nim wskazana.

1.8.Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawodawca w dniu 29 lipca 2005 r. przyjął ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.), która to w art. 1 określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją ustawową za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną,

powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osoba, która została dotknięta przemocą w rodzinie może skorzystać z bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
4. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Z punktu widzenia samorządu gminnego, istotne wydaje się być utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co stanowi jedno z zadań własnych gminy. Na te działania składają się:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

1.9.Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zgodnie z treścią art. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012, poz. 1356 z późn. zm.) organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania

działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

1. tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
2. działalność wychowawczą i informacyjną;
3. ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
4. ograniczanie dostępności alkoholu;
5. leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
6. zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
7. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
8. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

2. Programy gminne, rządowe i unijne.

2.1. Programy Gminne.

2.1.1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Celami strategicznymi programu jest:

- 1) Zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych.
- 2) Zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
- 3) Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia z już istniejącymi problemami.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe i związane z narkotykami pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposoby realizacji:

- 1) Wspieranie działalności placówek świadczących pomoc członkom rodzin z problemami alkoholowymi i narkomanii, w szczególności ofiarom przemocy domowej.
- 2) Współpraca z Poradniami Leczenia Uzależnień poprzez kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na terapię.
- 3) Podejmowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, tj. finansowanie kosztów przeprowadzenia badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- 4) Organizowanie i finansowanie szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii dla członków gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, dla kadry pedagogicznej ze Szkół w terenie Gminy Perzów oraz pracowników socjalnych.
- 5) Koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy oraz rodzinom, w których występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu, poprzez współpracę z policją, prokuraturą, ośrodkiem pomocy społecznej, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi realizującymi programy przeciwdziałania ww. problemom.

6) Udzielanie pomocy przez terapeutów osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin w punkcie konsultacyjnym, finansowanie zatrudnienia w nim specjalistów.

7) Prowadzenie edukacji społecznej, m.in. poprzez ulotki, broszury, plakaty.

2.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii skierowanych pośrednio i bezpośrednio dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji:

- 1) Wdrażanie i finansowanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach podstawowych i publicznym gimnazjum, ponadto uczenie umiejętności służących zdrowemu życiu, skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli.
- 2) Organizowanie i finansowanie pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć sportowych oraz wspieranie działań służących promocji zdrowego trybu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży.
- 3) Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, poprzez: wspieranie organizacji sportowych oraz dofinansowanie imprez sportowo-rekreacyjnych, organizowanie i finansowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych także w placówkach oświatowych.
- 4) Promocja i dofinansowanie imprez bezalkoholowych i zdrowego trybu życia, organizowanych przez policję i inne organizacje.
- 5) Wspieranie działalności kół zainteresowań działających na rzecz dzieci, zrzeszających między innymi dzieci z rodzin problemowych, finansowanie wynagrodzenia zatrudnionych osób do prowadzenia zajęć.
- 6) Zorganizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Perzów oraz dofinansowanie do organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
- 7) Finansowanie przedstawień teatralnych dla dzieci i młodzieży poruszających tematykę uzależnień, dobrego wychowania oraz przeciwdziałania przemocy.
- 8) Organizowanie i dofinansowanie imprez profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i osób starszych w ramach kampanii „Postaw na rodzinę”.

2.1.2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

1. Podstawa prawna.

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

2. Informacje ogólne.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są istotnym wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy jej są jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny. Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny – osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu

fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą.

3.Zasady działania Programu.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki finansowe budżetu Gminy Perzów. Realizatorem i koordynatorem opracowanego Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie.

W zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałaniu władzy publicznej, organizacji pozarządowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwem;
- 2) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

4.Cel główny Programu.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

5.Cele strategiczne Programu i ich realizacja.

- 1) Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy:

Sposób realizacji:

- a) prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników,
- b) wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym,

- c) propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- 2) Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar świadków występowania przemocy w rodzinie:

Sposób realizacji:

- a) udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą, w tym poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne i socjalne,
 - b) udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu z właściwym wskazaniem bezpiecznego schronienia – pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą,
- 3) Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie:

Sposób realizacji:

- a) poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne,
 - b) zajęcia edukacyjne w szkołach i placówkach oświatowych w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem: indywidualne i grupowe,
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów przemocy w rodzinie:

Sposób realizacji:

- a) dofinansowanie działań podejmowanych przez stowarzyszenia, instytucje, osoby fizyczne, umożliwiających wdrażanie programów służących rozwiązywaniu problemów przemocy,
- b) współpraca z podmiotami realizującymi programy profilaktyczne i terapeutyczne,
- c) finansowanie udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się tą problematyką.

6. System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz tworzenie programów pomocy dziecku i rodzinie.

W 1999 roku przebudowywano system pomocy dziecku i rodzinie. W wyniku tych zmian opieka nad dzieckiem i rodziną stała się integralną częścią szerokiego systemu pomocy społecznej. W jego ramach zadania specjalistyczne, takie jak: poradnictwo rodzinne, prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom

poza rodziną wypełniają powiaty. Obowiązkiem gminy natomiast jest zabezpieczenie potrzeb rodzin i ich dzieci mieszkających na jej terenie.

Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, która narażona jest na dziedziczenie patologicznych norm i wzorców zachowań oraz szczególnie podatna na negatywne oddziaływanie otoczenia zewnętrznego. Podkreślić należy, że państwo i jego instytucje mają rodzinę wspierać, a nie wyręczać w wypełnianiu przez nią jej funkcji. Zapewnieniu tego właśnie wsparcia służyć ma niniejszy system.

7. Uzasadnienie opracowania i wdrożenia systemu.

Do najistotniejszych zagrożeń dla rodziny zaliczamy: bezrobocie, nadużywanie alkoholu przez dorosłych, przemoc w rodzinie, ubóstwo oraz niewłaściwe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi. Wszystkie wymienione powyżej problemy, oraz te nie wymienione z mniejszą częstotliwością wskazują na konieczność podjęcia inicjatyw do usprawnienia systemu pomocy rodzinie, na poziomie jednostek funkcjonujących na terenie Gminy Perzów.

Problemem bezrobocia na terenie naszej gminy, podobnie jak problemy związane z ubóstwem i nadużywaniem alkoholu, zajmuje się przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie. Osoby bezrobotne mają możliwość skorzystania z poradnictwa oraz możliwość wzięcia udziału w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, a także organizowanych przez Urząd Gminy robotach publicznych, pracach społecznie użytecznych, czy pracach interwencyjnych. Generalnie bezrobocie nie jest związane z poziomem mikroekonomicznym, należy je bardziej postrzegać w skali problemów makro, dlatego też oferta dla osób bezrobotnych wydaje się być zadowalająca.

Problem nadużywania alkoholu przez dorosłych rozwiązywany jest przez instytucje skupione wokół Urzędu Gminy (Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, punkt konsultacyjny), ośrodek zdrowia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie.

Głównym celem opracowania i wdrożenia systemu profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem, jest zapobieganie zagrożeniom dla prawidłowego funkcjonowania rodziny i efektywna pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających z tych zagrożeń.

Cele szczegółowe systemu to:

1. Nakreślenie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodzin w perspektywie możliwości ich wyeliminowania.

2. Efektywne reagowanie instytucji pomocowych na sytuacje kryzysowe jako potencjalne i realne zagrożenia dla funkcjonowania rodzin. W tym efektywną pomoc w sytuacjach przemocy, zaniedbań wobec dzieci i osób starszych.
3. Poprawa komunikacji i współpracy w systemie pomocowym. Zapewne stworzy to szanse większej integracji środowiska pomocowego.
4. Efektywniejsza pomoc osobom będącym w sytuacji kryzysowej poprzez stworzenie możliwości schronienia.
5. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia w szczególności wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez edukację w zakresie umiejętności społecznych.
6. Poprawa komunikacji w systemie pomocowym wraz z poprawą jakości informacji udzielanej na zewnątrz.
7. Integracja osób starszych z przedstawicielami młodszych pokoleń i ich wsparcie we względnie samodzielnym funkcjonowaniu oraz rozwijanie idei wolontariatu.
8. Wzbogacenie o terapię rodzinną udzielanej pomocy w dziedzinie opieki nad rodziną i dzieckiem – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
9. Pomoc w przezwyciężaniu obecnych trudności w wypełnianiu przez rodziców swoich ról, między innymi poprzez zapoznanie z zasadami oddziaływań wychowawczych.

8. Standardy interwencji kryzysowej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej „interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji (...) W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę”. Podejmowane działania interwencyjne winny być dostosowane do rodzaju kryzysu z jakim mamy do czynienia (incydentalny, endogenny, rozwojowy, chroniczny). Interwencja powinna być tak szybka, jak to możliwe, by zwiększyć prawdopodobieństwo korzystnych zmian. Szybkość interwencji ważna jest szczególnie w przypadku kryzysów incydentalnych. Wtedy interwencja kryzysowa jest działaniem w kierunku odzyskania przez osobę dotkniętą kryzysem zdolności jego samodzielnego pokonania. Ma charakter pomocy psychologicznej, medycznej socjalnej lub prawnej. Służy wsparciu emocjonalnemu osoby w kryzysie. Potrzebna jest osobom, u których dezorganizacja psychiczna osiągnęła ostrą fazę, wywołaną zdarzeniem kryzysowym jak gwałt, pobicie, awantura domowa, brutalna kradzież, utrata bliskiej osoby, uczestniczenie w katastrofie, wypadku drogowym, itp.

Potrzeba określenia standardów interwencji związana jest z rezultatami przeprowadzonych badań. Wynika z nich, że przemoc domowa i związane z nią zdarzenia, mogące powodować kryzys, jest jednym z najistotniejszych społecznych problemów naszej gminy. Z danych przedstawionych w diagnozie (starzenie się społeczności), jak i z praktyki działania gminnego ośrodka pomocy społecznej wynika, że bezzwłocznej interwencji wymagają często osoby samotne. W tym wypadku interwencja winna mieć charakter medyczny i socjalny. Natychmiastowe interwencje kryzysowe winny być podejmowane w przypadkach zagrożenia zdrowia i życia dzieci w związku z zaniedbaniami opiekuńczymi.

Dlatego określenie sposobów reagowania i osób za to odpowiedzialnych jest konieczne. Standardy interweniowania kryzysowego mogą ulec zmianie, w przypadku gdy gmina zawrze porozumienie o przejęciu zadań ośrodka interwencji kryzysowej przez powiatowy ośrodek interwencji kryzysowej w Słupi pod Kępem. Interwencja kryzysowa w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej może być także uzupełnieniem o sferę socjalną działań podejmowanych przez gminne centrum reagowania w wypadkach klęsk żywiołowych.

Uzasadnienie wprowadzenia standardów interwencji kryzysowej po części wynika z samej istoty sytuacji kryzysowej. Zadaniem policji w podejmowanych interwencjach jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom, których życie i zdrowie mogą być zagrożone. Udzielenie takiej pomocy wraz z przedstawieniem podstawowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej w kolejnych dniach po interwencji w większości przypadków jest wystarczające. Podobnie jak w przypadku zapewnienia bezpieczeństwa, tak i pomoc medyczna może być realizowana w ramach istniejących zasobów. Bezzwłocznej pomocy medycznej udzieli pogotowie ratunkowe. Jednak w określonych definicją sytuacji kryzysowej okolicznościach, poza zapewnieniem bezpieczeństwa i informacji, może zachodzić potrzeba udzielenia jak najszybszej pomocy socjalnej i psychologicznej.

Obecnie na terenie naszej gminy, jak wynika z diagnozy, nie ma systemu udzielenia pomocy określanej mianem wsparcia w sytuacji kryzysowej. Chodzi tu przede wszystkim o tworzenie kontaktu emocjonalnego, relacji terapeutycznej, analizy zasobów między innymi systemu wsparcia społecznego i określenie perspektywy zmiany. Udzielenie takiej pomocy wymaga, by niezwłocznie po interwencji policji, jeżeli w ocenie tych służb zachodzi taka potrzeba, na miejsce zdarzenia przybyli specjaliści w zakresie interwencji kryzysowej: pracownicy socjalni, bądź psychologowie, względnie inni specjaliści. Brak takiej pomocy to

istotna luka w systemie pomocowym gminy, w której jednym z najistotniejszych problemów pozostaje przemoc w rodzinie. W zakresie Systemu przewiduje się:

1. Wyznaczenie podmiotów pomocowych i ich roli w procesie udzielania pomocy w sytuacjach kryzysowych:
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie – koordynacja systemu interwencji kryzysowej (w zakresie socjalnym zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej), zapewnienie warunków efektywnej interwencji kryzysowej podejmowanej przez pracowników socjalnych, gromadzenie i przekazywanie informacji w systemie, udzielanie schronienia, pomocy materialnej, podejmowanie interwencji kryzysowej, i realizacja jej poszczególnych etapów, zwoływanie zespołów interdyscyplinarnych.
3. Posterunek Policji w Perzowie - zapewnienie bezpieczeństwa, w razie potrzeby zawiadomienie pogotowia ratunkowego, ocena potrzeby interwencji kryzysowej, przekazanie informacji do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, umieszczanie dzieci w pogotowiu opiekuńczym i innych placówkach opiekuńczo wychowawczych, zatrzymania, inne działania na rzecz bezpieczeństwa.
4. Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej w Perzowie – informowanie Policji i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie o wszelkich podejrzeniach związanych z przemocą domową, w tym wobec dzieci, oraz o zaniedbaniach opiekuńczych wobec dzieci.
5. Pogotowie ratunkowe w Kępnie – informowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie o sytuacjach kryzysowych w tym sytuacjach, w których dochodzi do przemocy domowej, gotowość udzielenia pomocy medycznej na wezwanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
6. Placówki oświatowe – przekazywanie informacji o oznakach zaniedbań, przemocy domowej do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie, podejmowane działań np. wspierających dziecko w środowisku szkolnym po informacji z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie o interwencji kryzysowej w miejscu zamieszkania.
7. Inne instytucje pomocowe, których przedstawiciele mogą wziąć udział w interwencji.

Określenie czasu w jakim powinna nastąpić interwencja kryzysowa po zawiadomieniu policji lub względnie innego podmiotu np. pogotowia ratunkowego. Jak zaznaczono wyżej, pierwsze etapy interwencji kryzysowej powinny następować jak najszybciej po zdarzeniu kryzysowym. Jednak szybkość interwencji zależeć będzie od

zasobów instytucjonalnych jakimi dysponuje gmina. Mając to na uwadze należy zakładać, iż **interwencja nastąpi niezwłocznie** od chwili podjęcia informacji o zaistnieniu zdarzenia kryzysowego. Oczywiście taka informacja powinna być natychmiast przekazana, przez służby porządkowe lub medyczne.

Określenie kwalifikacji zawodowych osób podejmujących interwencje kryzysową. Taką interwencje mogą podejmować specjaliści pracy socjalnej w zakresie: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozwiązywania problemów alkoholowych lub narkomanii, lub przeciwdziałania skutkom zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, pracownicy socjalni po odpowiednim przeszkoleniu, psychologowie, osoby mające uprawnienia do prowadzenia psychoterapii lub świadczenia pomocy psychologicznej, a w szczególnych sytuacjach osoby duchowne, reprezentujące działające na terenie Gminy Perzów parafie, po przeszkoleniu w zakresie interwencji kryzysowej.

Określenie zasad komunikacji. Informacja o potrzebie interwencji kryzysowej winna być przekazywana telefonicznie. Wszelkie informacje o działaniach policji, pogotowia ratunkowego, względnie od innych służb i osób w związku, z którymi zachodzi potrzeba podjęcia interwencji kryzysowej przez pomoc społeczną, winny trafić niezwłocznie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie. Zadaniem Ośrodka po powzięciu informacji jest podjęcie interwencji przez pracownika odpowiedzialnego za dany teren pomocowy.

Przykładowo: o ile zdarzenie kryzysowe choćby tylko pośrednio dotyczyło dziecka w wieku szkolnym, o interwencji zostaje informowany właściwy dyrektor szkoły, który może zaplanować stosowne działanie w środowisku szkolnym. Zasadą jest, że pracownik po wizycie w środowisku, gdzie rozpoczęto interwencję, niezwłocznie informuje telefonicznie przedstawicieli najbardziej właściwych ze względu na kompetencje podmiotów o rozpoczętej interwencji oraz pocztą elektroniczną wszystkie pozostałe instytucje w systemie.

Przygotowanie ulotek informacyjnych dla podmiotów zapewniających bezpieczeństwo na terenie gminy w trakcie interwencji w środowiskach oraz dla podmiotów zapewniających pomoc medyczną: Policja, Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, zakłady opieki zdrowotnej. Ulotki zawierać będą podstawowe informacje czym jest sytuacja kryzysowa, kiedy potrzebne będzie interwencja kryzysowa ze strony pomocy społecznej oraz, że w takich przypadkach, informacja winna być kierowana telefonicznie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Przedstawienie proponowanego modelu interwencji:

1. Sygnał po którym następuje interwencja Policji, Straży Pożarnej i innych służb. Informacja może być przekazana bezpośrednio ze środowiska, od osób pełniących funkcje społeczne, publiczne.
2. Interwencja Policji, Straży Pożarnej bądź pogotowia ratunkowego:
 - a) zapewnienie bezpieczeństwa (w przypadku pogotowia pomocy medycznej);
 - b) w uzasadnionym przypadku wezwanie pomocy medycznej;
 - c) ocena czy przyczyna interwencji było zdarzenie kryzysowe;
 - d) przekazanie informacji o zdarzeniu kryzysowym drogą telefoniczną do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
 - e) pozostałe czynności związane z zapewnieniem bezpieczeństwa: np. zatrzymanie osoby stosującej przemoc wobec bliskich, umieszczenie osoby nietrzeźwej w izbie wytrzeźwień;
 - f) przekazanie informacji o innym, niż kryzysowe, zdarzeniu wszystkim podmiotom w systemie pocztą elektroniczną.
3. Specjalistyczna interwencja kryzysowa bezpośrednio po zdarzeniu ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:
 - a) udzielenie wsparcia;
 - b) ocena sytuacji, zasobów klienta i analiza systemu wsparcia społecznego;
 - c) nakreślenie możliwości, perspektywy wyjścia z kryzysu;
 - d) udzielenie pomocy socjalnej: zapewnienie mieszkania, odzieży, żywności w zależności od potrzeb;
 - e) zapis przebiegu interwencji;
4. Pomoc w rozwiązywaniu problemów mających związek ze zdarzeniem kryzysowym:
 - a) przekazanie informacji podmiotom systemu o zdarzeniu i podjętych krokach;
 - b) zorganizowanie spotkania zespołu interdyscyplinarnego;
 - c) ocena sytuacji, zasobów osoby/rodziny w kryzysie przez członków zespołu;
 - d) opracowanie przy współudziale klientów planu wyjścia z kryzysu, sporządzenie kontraktu;
 - e) udzielenie pomocy socjalnej, psychologicznej, prawnej, skierowanie do podmiotów udzielających specjalistycznej pomocy;
 - f) ocena efektywności podjętych działań na forum zespołu, ewentualnie sformułowania wniosków dotyczących dalszej pomocy.

PRZEBIEG INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

- 1. Interwencja Policji, pogotowia ratunkowego bądź innych służb.**
- 2. Zapewnienie bezpieczeństwa bądź pomocy medycznej.**
- 3. Ocena potrzeby interwencji kryzysowej z strony GOPS.**

- 1. Podjęcie interwencji kryzysowej przez pracownika GOPS – niezwłocznie, najpóźniej do 24 godzin od zdarzenia (względnie podjęcia informacji o zdarzeniu):**
 - udzielenie wsparcia,**
 - ocena sytuacji, zasobów klienta,**
 - nakreślenie możliwości, perspektywy wyjścia z kryzysu,**
 - udzielenie pomocy socjalnej: zapewnienie mieszkania, odzieży, żywności.**
- 2. Zapis interwencji.**
- 3. Zawiadomienie pozostałych podmiotów systemu właściwych do rozwiązania problemu.**
- 4. Wyznaczenie spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego.**

2.2. Programy rządowe.

2.2.1. Pomoc państwa w zakresie dożywiania.

Celem Programu jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewniania posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Ponadto program zakłada długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu żywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Gmina realizuje Program przy pomocy ośrodka pomocy społecznej, w jednostkach organizacyjnych gminy, placówkach i instytucjach, które posiadają bazę żywieniową lub odpowiednie warunki do wydawania produktów żywnościowych.

Program przewiduje otrzymanie pomocy w następujących formach:

- a) **posilek**, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego,
- b) **zasilek celowy** na zakup posiłku lub zakup żywności (w tym na zakup posiłku dzieciom przebywającym placówkach oświatowych, gdzie rodzice zobowiązani są do pokrywania kosztów żywienia),
- c) **świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych**.

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono zestawienia kwotowe z realizacji programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2011-2013.

**Tabela 8. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
w latach 2011 – 2013**

Rok	LICZBA UCZNIÓW OTRZYMUJĄCYCH ŚWIADCZENIE	KWOTA WYPŁACONEGO ŚWIADCZENIA
2011	112	57.895,00
2012	109	57.343,00
2013	86	39.453,00
Razem:	307	154.691,00

*Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za lata 2010-2013*

Tabela 9. Pomoc w formie zasiłku celowego wypłacona w latach 2011 – 2013

Rok	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
2011	11	12	3.770,00
2012	6	21	2.450,00
2013	9	32	4.800,00

*Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za lata 2010-2013*

2.2.2. Wyprawka szkolna.

Celem programu jest pomoc dla uczniów w formie dofinansowania zakupu podręczników w danym roku szkolnym. Pomoc otrzymują dzieci rozpoczynające naukę, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Szczegółowe zasady przyznawania pomocy reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 818) w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów

dydaktycznych. Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów rozpoczynających naukę w danym roku szkolnym oraz liczbę uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie zakupu podręczników.

Tabela 10. Liczba uczniów korzystających z programu Wyprawka szkolna w latach 2010-2013

Grupa	Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie na podstawie kryterium dochodowego			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie poza kryterium dochodowym (10%)		
	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
w klasach I szkoły podstawowej	36	44	30	7	9	8	1	1	0
w klasach II szkoły podstawowej	44	36	43	5	4	6	0	1	0
w klasach III szkoły podstawowej	37	44	36	9	8	7	0	1	0
w klasach IV szkoły podstawowej	46	37	42	0	0	9	0	0	0
w klasach II gimnazjum	45	46	45	7	0	0	0	0	0
w klasach III gimnazjum	45	43	46	1	7	0	0	0	0

Źródło: Dane Urzędy Gminy w Perzowie

2.2.3. Pomoc materialna dla uczniów.

Pomoc materialna dla uczniów może mieć charakter socjalny lub motywacyjny. Pomoc o charakterze socjalnym skierowana jest dla uczniów z najbiedniejszych rodzin i ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych i umożliwienie im lepszego startu w dorosłe życie. Celem tych działań jest także zapobieganie podziałowi uczniów ze względu na sytuację materialną oraz stworzenie im możliwości równego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej. W ramach pomocy materialnej dla uczniów, którzy znajdowali się w trudnej sytuacji materialnej, w Gminie Perzów wypłacano stypendia szkolne. Zasady uzyskania pomocy zostały uregulowane w Regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Perzów, który uchwaliła Rada Gminy. Zestawienie kwotowe pomocy materialnej dla uczniów wypłaconej w latach 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Pomoc materialna dla uczniów (stypendia) w latach 2011-2013

ROK	LICZBA UCZNIÓW OTRZYMUJĄCYCH ŚWIADCZENIE	KWOTA WYPŁACONEGO ŚWIADCZENIA
2011	120	12.635,34 zł
2012	130	10.693,26 zł
2013	123	20.299,89 zł
Razem:	373	43.628,49 zł

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Perzowie

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym ma na celu wspieranie edukacji uczniów zdolnych. W tabeli poniżej zestawiono liczbę uczniów i kwoty wypłaconych nagród w latach 2011 – 2013.

Tabela 12. Pomoc materialna dla uczniów (nagrody) w latach 2011-2013

ROK	LICZBA UCZNIÓW KTÓRZY OTRZYMALI NAGORDY	KWOTA WYPŁACONYCH NAGRÓD
2011	61	7.000,00
2012	43	7.000,00
2013	42	7.000,00
Razem:	146	21.000,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Perzowie

2.3.Projekty unijne.

2.3.1.Projekt Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Program Aktywnej Integracji w Gminie Perzów”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie w latach 2009-2013 r. realizował projekt systemowy „Program Aktywnej Integracji w Gminie Perzów” współfinansowany ze środków europejskiego funduszu społecznego. Celem projektu było zwiększenie kompetencji psycho-społecznych, zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych przez uczestników, aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, a także rozwój aktywnej integracji. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie był również Koordynatorem projektu, czuwał nad bieżącą realizacją projektu, pilnował budżetu i harmonogramu, a także zajmował się bieżącymi problemami wynikającymi podczas realizacji projektu.

W ramach projektu w roku 2009 w kursach zawodowych, warsztatach oraz innych formach wsparcia wzięły udział 2 kobiety bezrobotne i nieaktywne zawodowo. W roku 2010 i 2011 uczestnikami były 3 kobiety biernie zawodowo, w tym 1 niepełnosprawna. W roku 2012 uczestnikami były 3 kobiety biernie zawodowo, w tym 1 niepełnosprawna oraz 1 mężczyzna bierny zawodowo. W roku 2013 uczestnikami były 2 kobiety bezrobotne i 1 niepełnosprawny mężczyzna bierny zawodowo.

W latach 2009-2010 celami szczegółowymi projektu było:

- a) zwiększenie aktywności, motywacji do działania i zaufania we własne siły,
- b) zwiększenie zdolności komunikacyjnych uczestników projektu,
- c) zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych zgodnych z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy,
- d) zdobycie wiedzy i umiejętności pozwalających na samodzielne znalezienie zatrudnienia.

W roku 2011 cele szczegółowe projektu określono następująco:

- a) zwiększenie aktywności, motywacji do działania i zaufania we własne siły,
- b) zwiększenie wiedzy i umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania zatrudnienia,
- c) zdobycie kompetencji zawodowych umożliwiających aktywizację zawodową,
- d) podwyższenie kompetencji psychospołecznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym i rodzinnym,
- e) poprawa sytuacji materialnej (zasiłki celowe).

W latach 2012-2013 ustalono następujące szczegółowe cele projektu:

- a) wzrost potencjału społeczno-zawodowego,
- b) poprawa sytuacji materialnej (zasiłki celowe),
- c) wzrost poziomu integracji społecznej.

Wśród form aktywnej integracji w ramach projektu można było znaleźć:

- 1) **aktywizację zawodową** (warsztaty aktywnych metod poszukiwania pracy, w tym kurs przygotowujący do wykonywania zawodu „opiekunka środowiskowa”, kurs z zakresu minimum sanitarnego, warsztaty doradztwa zawodowego, indywidualne poradnictwo zawodowe);
- 2) **aktywizację zdrowotną** (badania medycyny pracy, grupowa terapia psychospołeczna, psychologiczna i rodzinna);
- 3) **aktywizację społeczną** (warsztaty aktywizacyjne, w tym warsztat kompetencji psychospołecznych, indywidualne poradnictwo psychologiczne, warsztat ABC

zarządzania budżetem domowym, warsztat kompetencji wychowawczych, warsztat stylizacji i wizażu);

- 4) **aktywizację edukacyjną** (kurs „techniki sprzedaży”, kurs „obsługa klienta”, kurs obsługi komputera, kurs obsługi kas fiskalnych, kurs obsługi wózków widłowych, kurs „opiekun osób starszych i dzieci”);

W tabeli poniżej zestawiono środki finansowe na realizację projektu „Program Aktywnej Integracji w Gminie Perzów” realizowanego w latach 2009-2013, z podziałem na środki pochodzące z dofinansowania oraz środki własne.

Tabela 13. Środki finansowe na realizację projektu w latach 2010-2012

Rok	Dofinansowanie	Wkład własny	Razem
2009	57.083,06	6.696,90	63.779,96
2010	56.945,75	6.680,79	63.626,54
2011	57.083,06	6.696,90	63.779,96
2012	70.552,48	8.277,11	78.829,59
2013	63.914,59	7.498,36	71.412,95
Razem	305.578,94	35.850,06	341.429,00

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Część diagnostyczna.

Niniejszy rozdział przedstawia diagnozę problemów pomocy społecznej na terenie gminy Perzów, którą prezentujemy w formie opisu problemów w funkcjonowaniu systemu pomocy w gminie, przedstawieniu pozytywnych i negatywnych stron pomocy społecznej, prezentacji zjawisk społecznych występujących na terenie gminy w formie tabel i wykresów.

ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY PERZÓW.

1.Charakterystyka gminy.

1.1.Położenie, powierzchnia.

Gmina Perzów, położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego w powiecie kępińskim. W zachodniej części gmina graniczy z województwem dolnośląskim, a dokładnie z gminą Syców i gminą Dziadowa Kłoda. Natomiast w południowej części z województwem opolskim, tj. z gminą Namysłów. Od północy gmina graniczy z gminą Kobyla Góra, znajdującą się w powiecie ostrzeszowskim, w województwie wielkopolskim. Od strony południowej sąsiaduje z gminą Bralin i gminą Rychtal znajdującymi się w powiecie kępińskim w województwie wielkopolskim. Północną część gminy otaczają niewielkie wzniesienia tzw. „Gór kocich” z najwyższym punktem 220 m ponad poziom morza. Środkowa i południowa część gminy to nizina stanowiąca południowe krańce niziny wielkopolskiej z przepływającymi przez nią Białą i Czarną Widawą.

W Gminie nie występują zasoby naturalne, poza żwirem i piaskami budowlanymi, które możemy spotkać w jej północnej i południowej części. Środkowa część gminy - wieś Perzów, Domasłów, Miechów cechują urodzajne ziemie pszenno-buraczane. W pozostałych miejscowościach, mimo gorszych klas, ziemie utrzymuje się w dobrej kondycji. Z rolnictwa utrzymuje się około 40 % mieszkańców gminy.

Powierzchnia gminy Perzów to 7500 ha z czego 6243 ha to użytki rolne, 1387 ha łąki i pastwiska oraz 691 ha lasy. Gmina jest terenem typowo rolniczym. Nie notuje się tu istnienia przemysłu.

1.2. Ludność.

Na przestrzeni minionych lat struktura demograficzna mieszkańców gminy Perzów nie ulegała zbyt dużym zmianom. Liczba ludności na dzień 31.12.2013 r. wynosiła 3.819 mieszkańców, w tym: mężczyźni 1.917 i kobiety 1.902. W porównaniu z latami poprzednimi można zauważyć nieznaczny, ale systematyczny spadek, bowiem na dzień 31.12.2012 r. liczba ludności wynosiła 3820 mieszkańców, natomiast na koniec 2011 roku mieszkańców było 3840. Strukturę ludności mieszkańców Gminy Perzów z uwzględnieniem ich wieku przedstawia tabela poniżej.

Tabela 14. Struktura ludności Gminy Perzów z uwzględnieniem wieku mieszkańców w latach 2011-2013

Wiek mieszkańców w latach	2011 rok		2012 rok		2013 rok	
	Liczba osób	Odsetek	Liczba osób	Odsetek	Liczba osób	Odsetek
ogółem	3840	100%	3820	100%	3819	100%
0 - 6	277	7,21%	281	7,36%	286	7,49%
7 - 18	570	14,84%	529	13,85%	513	13,43%
Kobiety 19 - 60	1109	28,88%	1116	29,21%	1102	28,86%
Mężczyźni 19 – 65	1340	34,90%	1345	35,21%	1346	35,25%
Mężczyźni powyżej 65 roku życia	159	4,15%	164	4,29%	176	4,61%
Kobiety powyżej 60 roku życia	385	10,02%	385	10,08	396	10,36%

Źródło: Dane z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego w Perzowie

Tabela 15. Struktura przyrostu naturalnego i saldo migracji w gminie w 2013 r.

Urodzenia	45
Zgony	41
Przyrost naturalny	+4
Wymeldowania	99
Zameldowania	117
Saldo migracyjne	+18

Źródło: Dane z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego w Perzowie

Z powyższych danych wynika, że na dzień 31.12.2013 r. wśród ogółu mieszkańców gminy przeszło 64% stanowiło osoby w wieku produkcyjnym. Niepokojącym wydaje się być, że prawie 15% mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym, nieczynne już zawodowo. Należy mieć na uwadze, że w niedalekiej przyszłości jeszcze większa grupa mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową i zasilą oni grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest o tyle ważne, że będzie wymagało dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Dla współczesnego świata migracje ludności są zjawiskiem naturalnym i wraz z różnymi uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi przybierają większe lub mniejsze rozmiary. Na skalę zjawiska z pewnością ma wpływ sytuacja ekonomiczna i możliwość podjęcia zatrudnienia w danym miejscu. Patrząc na dane przedstawione w tabeli powyżej, które obrazują strukturę przyrostu naturalnego oraz saldo migracji występujące w gminie w 2013 roku można wysnuć wniosek, że Gmina Perzów wydaje się być atrakcyjnym miejscem do osiedlania się ludzi i zakładania tu rodzin. Z danych uzyskanych z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego wynika, że w 2013 roku miało miejsce 99 wymeldowań, przy jednoczesnych 117 zameldowaniach, co daje dodatnie saldo migracyjne na poziomie 18.

1.3. Ochrona zdrowia.

Mieszkańcy gminy Perzów mają zapewnioną opiekę zdrowotną w ośrodku zdrowia, będącym Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej.

Z danych pozyskanych z ośrodka zdrowia wynikają problemy zdrowotne mieszkańców gminy Perzów, które przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 16. Problemy zdrowotne osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży do 19. roku życia na terenie Gminy Perzów w 2013 roku:

Rodzaj schorzeń	Liczba dzieci i młodzieży do 19. roku życia	Dorośli
Gruźlica	-	2
Nowotwory	2	30
Choroby tarczycy	-	22
Cukrzyca	-	83
Niedokrwistość	1	9
Choroby obwodowego układu nerwowego	-	5
Choroby układu krążenia w tym:	4	166
♣ przewlekła choroba reumatyczna	-	5
♣ choroba nadciśnieniowa	1	105
♣ choroba naczyń mózgowych	-	16
♣ niedokrwienność serca	-	40

▲ przebyty zawał serca	-	14
Przewlekłe choroby układu trawiennego	-	17
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	6	11
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	12	8
Przewlekły nieżyt oskrzeli	3	24
Otyłość	22	-

Gmina Perzów we współpracy z Urzędem Wojewódzkim Województwa Wielkopolskiego w latach 2011-2013 realizowała kilka programów profilaktycznych dla mieszkańców.

W czerwcu 2011 roku zorganizowano akcję bezpłatnych badań mammograficznych „Daj szansę – zbadaj się”, dla kobiet w wieku 50-69 lat. W badaniach udział wzięło 65 kobiet z Gminy Perzów. Badania przeprowadził Ośrodek Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów OPEN w Poznaniu. W listopadzie tego samego roku ponownie przeprowadzono akcję bezpłatnych badań mammograficznych dla kobiet w tym samym przedziale wiekowym. Przebadano wówczas 40 kobiet z terenu gminy. Badania sfinansowane były przez Ministerstwo Zdrowia, a przeprowadzone przez Centrum Usług Medycznych FADO. W marcu roku 2012 ponownie zorganizowano akcję bezpłatnych badań mammograficznych dla kobiet w wieku 50-69 lat. Przebadano wówczas 66 kobiet z terenu Gminy. Badania zostały przeprowadzone przez Ośrodek Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów OPEN w Poznaniu.

W czerwcu 2012 roku w ramach „Programu profilaktycznego schorzeń układu oddechowego” przeprowadzone zostały bezpłatne badania rentgenowskie połączone z badaniem spirometrycznym. Przebadano wówczas 78 osób z terenu gminy. Badanie przeprowadził Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy. Badania finansowane były przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Również w czerwcu tego samego Ośrodek Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów w Poznaniu przeprowadził spotkanie edukacyjne dla mieszkańców gminy, którzy ukończyli 50 lat nt. profilaktyki raka jelita grubego oraz nowotworów gruczołu krokowego, które sfinansowane zostały przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. 15 czerwca 2012 r. przeprowadzono w gminie badanie na krew utajoną w

kale dla kobiet i mężczyzn od 50 roku życia – profilaktyka raka jelita grubego oraz badanie na oznaczenie poziomu PSA dla mężczyzn od 50 roku życia – finansowane z budżetu woj. wielkopolskiego. Badanie przeprowadził Ośrodek Epidemiologii Nowotworów w Poznaniu – przebadano 56 osób.

W 2013 roku w ramach promocji i profilaktyki zdrowia, w dniu 19 czerwca zorganizowano bezpłatne badania mammograficzne dla kobiet w wieku 50-69 lat przeprowadzone przez Ośrodek Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów w Poznaniu. W dniu 30 listopada tego samego roku ponownie zorganizowano powyższe badania, które przeprowadziła Firma Luxmed Diagnostyka pod marką FADO Centrum Usług Medycznych. Ogółem zostało przebadanych 65 kobiet. Organizacją wszystkich badań zajmował się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie.

1.4. Mieszkalnictwo.

Na terenie gminy występuje indywidualne budownictwo jednorodzinne, zagrodowe oraz budownictwo wielorodzinne. Budownictwo wielorodzinne związane jest głównie z nieistniejącym już kombinatem Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Sycowie. Budownictwo wielorodzinne występuje w miejscowościach Miechów, Ludwiczyn, Trębaczów i Perzów. Największym ośrodkami mieszkaniowymi są wsie Perzów oraz Trębaczów, które na koniec 2013 r. zamieszkiwało odpowiednio 896 i 746 osób. Na terenie gminy, szczególnie w Perzowie, zauważono dynamiczny wzrost budowy domów jednorodzinnych. Stan techniczny obiektów jest na ogół dobry.

Mieszkańcy gminy mogą występować do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie z wnioskami o przyznanie dodatków mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- 1) najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- 2) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- 3) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- 4) innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- 5) osobom zajmującym lokal bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

W tabeli poniżej zestawiono kwoty dodatków mieszkaniowych wypłaconych w latach 2011-2013 wraz z liczbą rodzin, którym te świadczenia przyznano.

Tabela 17. Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2011-2013

Rok	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota
2011	16	141	24.055,00
2012	14	141	30.124,00
2013	12	120	24.220,00

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie

1.5. Oświata.

W gminie Perzów istnieją trzy placówki oświatowe, do których łącznie uczęszcza 454 dzieci. Wśród placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy są dwa Zespoły Szkół, tj. w Perzowie i Trębaczowie oraz Gimnazjum w Perzowie. W skład każdego z zespołów wchodzi szkoła podstawowa i przedszkole. Do szkół podstawowych na terenie gminy Perzów uczęszcza łącznie 213 uczniów. Liczba uczniów gimnazjum to 128, natomiast liczba dzieci w przedszkolach gminnych to liczba 113. Szkolnictwo ponadgimnazjalne młodzieży z terenu gminy Perzów realizowane jest najczęściej w miejscowości powiatowej Kępno.

Tabela 18. Stan placówek oświatowych w Gminie Perzów

Lp.	Nazwa szkoły	Typy szkół	Liczba uczniów (wychowanków)	Pracownicy pedagogiczni (łączna liczba etatów)	Pracownicy administracji i obsługi (łączna liczba etatów)
1.	Zespół Szkół w Perzowie	Samorządowe Przedszkole w Perzowie	53	4	4
		Przedszkole w Turkowach	18	1	1
		Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Perzowie	120	13	4
2.	Zespół Szkół w Trębaczowie	Samorządowe Przedszkole w Trębaczowie	23	1	2
		Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Trębaczowie	93	11,77	5,75
		Oddział „0” przy Szkole Podstawowej	19		

Lp.	Nazwa szkoły	Typy szkół	Liczba uczniów (wychowanków)	Pracownicy pedagogiczni (łączna liczba etatów)	Pracownicy administracji i obsługi (łączna liczba etatów)
3.	Gimnazjum w Perzowie	-	128	15	6
RAZEM			454	45,77	22,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z jednostek oświatowych

2. Kwestie społeczne.

2.1. Bezdomność.

Bezdomność, z uwagi na skalę zjawiska, jego złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki, jest kwestią społeczną o znaczeniu i zasięgu globalnym, mającym specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania. Bezdomność warunkują liczne przyczyny, do których należy zaliczyć przede wszystkim:

- a) rozpad rodziny, a więc zerwanie więzi formalnych, psychologicznych i społecznych oraz brak możliwości spełniania przez rodzinę jej podstawowych funkcji,
- b) pogłębiające się ubóstwo pewnych warstw społecznych,
- c) eksmisje, prawny nakaz opuszczenia lokalu, spowodowany w większości przypadków zadłużeniem z tytułu opłat czynszowych,
- d) opuszczenie zakładu karnego przy jednoczesnym braku możliwości powrotu do mieszkania,
- e) brak stałych dochodów i stałego źródła utrzymania,
- f) przemoc w rodzinie,
- g) konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej,
- h) uzależnienia,
- i) brak schronienia spowodowany: opuszczeniem Domu Dziecka, opuszczeniem szpitala psychiatrycznego,
- j) uchodźstwo.

Działania o charakterze profilaktycznym w gminie winny być skierowane między innymi do następujących osób i grup społecznych:

- a) osób i rodzin zagrożonych eksmisją,
- b) wychowanków opuszczających Domy Dziecka,
- c) osób opuszczających zakłady karne,
- d) środowisk patologicznych,
- e) innych grup szczególnie zagrożonych bezdomnością.

Zapewnienie schronienia należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i wynika z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku. o pomocy społecznej (tj. z 2012 r. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

2.2. Ubóstwo.

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest czynnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Ubóstwo jest zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, co gorsze obecnie obserwuje się szereg zmian, które ciągle je pogłębiają i poszerzają.

Zbyt długie pozostawanie bezrobotnym niesie ze sobą wiele zagrożeń, z których najpoważniejsze to ubóstwo, gdyż dotyka ono bezpośrednio bezrobotnego oraz całą jego rodzinę. Tak w krajach bogatych, jak i biednych stanowi to problem polityczny, a różnica polega na sposobie walki z tym negatywnym zjawiskiem. Obecny system gospodarczy w Polsce bardziej sprzyja wzrostowi liczby ludzi biednych niż bogatych. Ludzi biednych najwięcej jest wśród osób niepracujących: bezrobotnych, emerytów, rencistów.

Granice ubóstwa wyznaczało zawsze minimum socjalne tzn. koszyk dóbr i usług tak obliczony, by pozwalał na bardzo skromną egzystencję. Ustawowa granica ubóstwa zwana jest progiem interwencji socjalnej, czyli wyznaczonej kwotami, od których przysługują zasiłki od gminy bądź państwa. W Polsce minimum socjalne szacowane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Polskie ubóstwo charakteryzuje się szczególną strukturą. Dotyka ono nie tylko bezrobotnych, lecz również osoby pracujące i zarabiające, w szczególności: pracowników najemnych we wszystkich sektorach, rolników, rzemieślników, jak również emerytów i rencistów.

Za ubóstwo uważa się warunki materialne nie zapewniające zaspokajania podstawowych potrzeb, uważanych za niezbędne. Wśród wielu przyczyn powstawania ubóstwa należy zwrócić uwagę na bezrobocie, bezdomność, brak wykształcenia lub niski jego poziom, brak komunikacji społecznej, niewłaściwą i niewystarczającą ochronę socjalną, nadmierne zadłużenie rodzin. Poniżej minimum socjalnego żyło w ostatnich latach od kilku do kilkunastu procent ludności. W najtrudniejszej sytuacji w badanych latach w gminie Perzów pozostawały rodziny, dla których podstawą utrzymania były świadczenia społeczne. Ponadto utrzymało się też zjawisko częstego zagrożenia ubóstwem ludzi młodych, głównie z

rodzin wielodzietnych. Głębokie ubóstwo związane było z bezrobociem, zwłaszcza przy niskim poziomie wykształcenia wraz z wielodzietnością.

2.3. Bezrobocie.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia ukrytego oraz powszechności pracy tzw. „na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do

nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy przy wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Długotrwale bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Na koniec 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie zarejestrowanych było 116 mieszkańców Gminy Perzów ze zróżnicowanym czasem pozostawania bez pracy.

Tabela 19. Czas pozostawania bez zatrudnienia w miesiącach w latach 2011 – 2013

Czas bez zatrudnienia w miesiącach	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Do 1	10	14	12
1 – 3	27	18	19
3 – 6	32	20	17
6 – 12	21	28	23
12 - 24	18	19	19
Powyżej 24	6	14	16
Razem	114	113	106

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

W porównaniu do lat poprzednich można zaobserwować nieznaczny spadek osób bezrobotnych. Spośród bezrobotnych będących zarejestrowanych w 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie 35 to osoby długotrwale bezrobotne, co stanowi 33% ogółu zarejestrowanych mieszkańców gminy. Najwięcej bezrobotnych jest w przedziale wiekowym 18-24 lat – jest to 28 osób, co stanowi przeszło 26% ogółu zarejestrowanych.

Tabela 20. Wiek zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011 – 2013

Przedział wiekowy bezrobotnych w latach	2011 r.	2012 r.	2013 r.
18-24	36	33	28

25-34	34	22	23
35-44	13	15	15
45-54	22	26	21
55-59	8	13	18
60-64 lat	1	4	1

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

Wśród zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie mieszkańców gminy Perzów występuje również zróżnicowanie pod względem wykształcenia oraz stażu pracy osób bezrobotnych.

Tabela 21. Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011 – 2013

Rok	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
2011	6	23	8	51	26
2012	9	20	7	51	26
2013	12	15	3	50	26

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

Tabela 22. Staż pracy zarejestrowanych bezrobotnych w latach w okresie 2011 – 2013

Rok	Brak stażu	Do 1 roku	1-5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej
2011	15	16	26	28	16	10	3
2012	16	14	26	16	21	17	3
2013	18	9	28	15	17	12	7

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

W 2013 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, tj. 47% ogółu zarejestrowanych, a biorąc pod uwagę staż pracy przed zarejestrowaniem to były to osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat – 28 osób, co stanowi 26% ogółu zarejestrowanych.

2.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

W rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 z późn. zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również

rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania.

W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Zdrowie i choroba są nieodłącznymi elementami życia każdego człowieka. Choroba jest przeciwieństwem zdrowia, a więc przeciwieństwem równowagi między organizmem, a środowiskiem zewnętrznym. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie jako „stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego”, a nie tylko jako brak schorzenia czy choroby. Choroba przejawia się zmianą w samopoczuciu, w zmianach biologicznych oraz w zmianach statusu społecznego. Osoba zdrowa jest sprawna życiowo, samodzielna, gotowa podejmować różne role społeczne wybrane przez siebie i przypisane przez społeczeństwo.

Długotrwała i przewlekła choroba jest również jednym z powodów zgłaszania się mieszkańców gminy o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Natężenie zjawiska choroby nasila się wraz z wiekiem.

2.5.Starzenie się społeczeństwa.

Jednym z celów polityki społecznej realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych, podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej.

Występuje mniejsza zdolność przystosowywania się do nowych sytuacji, pogorszenie pamięci, zainteresowania innymi osobami, zmienność nastrojów, płaczliwość, skłonność do depresji, wzrost podejrzliwości i poczucia zagrożenia. Szczególną uwagę należy zwrócić na pomoc i aktywizację osób „złotego wieku” oraz dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć marginalizację i wykluczenie tej kategorii mieszkańców z życia społecznego.

Działania w głównej mierze należy ukierunkować na wsparcie osób starszych w środowisku zamieszkania, oferując szeroki wachlarz usług socjalnych, gdyż zmiany związane

z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna, stary człowiek czuje się zagubiony.

Bardzo często poczucie zagubienia wynika po prostu z lęku, trosk i osamotnienia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia osobom samotnym, przewlekłe chorym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Ta forma pomocy pozwala pozostać osobie starszej w jej naturalnym środowisku. Usługi opiekuńcze, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, są finansowane ze środków własnych gminy.

2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to wynik narastających problemów, na które składa się kilka przyczyn. Są to:

- a) brak czasu i zaangażowania rodziców w wychowanie dzieci;
- b) brak zainteresowania postępami w nauce oraz sposobami spędzania przez dzieci wolnego czasu;
- c) częste wyjazdy rodziców za granicę, co wiąże się w tak zwanym „eurosieroctwem”;
- d) brak jednego z rodziców;
- e) problemy w rodzinie, np. uzależnienia, przemoc domowa;
- f) niedojrzałość emocjonalna rodziców.

Dzieci zostają pozostawione same sobie lub pod opieką dziadków, którzy nie są przygotowani do rozwiązywania współczesnych problemów i mają trudności z buntującymi się nastolatkami. W rodzinach nie rozmawia się z dziećmi o ich dylematach czy problemach. Nieobecność rodziców pozbawia dzieci wzorców do naśladowania, dlatego szukają one modelu życia wśród rówieśników. Zaburzona rodzina „produkuje”, „skrzywione” dzieci, które są pozbawione poczucia własnej wartości, nie radzą sobie z własnymi emocjami, brak im umiejętności zakładania normalnej rodziny, bo nigdy takiej nie miały.

2.7. Przemoc w rodzinie.

Definicja przemocy rodzinie, zawarta jest w art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2005 r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.). Dla przypomnienia za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe albo powtarzające się umyślne

działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Z definicji przemocy w rodzinie kształtuje się wniosek, że przemoc stanowi zagrożenie wewnętrzne, na które może być narażona rodzina. Jej formy mogą przyjąć kilka postaci:

1. **fizyczną** (popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.);
2. **psychiczną** (izolacja, groźby, ośmieszanie, upokarzanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej);
3. **seksualną** (zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecim);
4. **ekonomiczną** (ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zaoszczędzonych, zarobionych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej);
5. **zaniedbania** (niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak opieki medycznej, chłód, obojętność).

We współczesnym świecie przemoc w rodzinie przestaje być tematem tabu, a ofiary zaczynają coraz częściej ujawniać się i sięgać po pomoc z zewnątrz. Z wywiadów środowiskowych pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że przemoc dotyczy głównie osoby z rodzin alkoholowych. Są to głównie żony i dzieci alkoholików, które dotyka zaniedbanie. Bieda i trudne położenie życiowe sprawia, że ludzie nie radzą sobie z własnymi emocjami i wyładowują swoją frustrację i niezadowolenie na innych. Często rodziny w obawie przed odrzuceniem i niezrozumieniem społecznym, nie ujawniają tego typu problemów. Ofiary przemocy domowej mogą korzystać z bezpłatnej Niebieskiej Linii (0-801-120-002), gdzie otrzymają od kompetentnych osób pomoc i poradę, co w danej sytuacji można i należy zrobić. Policja ewidencjonuje przypadki przemocy domowej poprzez procedurę Niebieskiej Karty. Jej głównym zadaniem jest udokumentowanie konkretnego

przypadku przemocy, zaplanowanie pomocy krótkofalowej i długofalowej członkom dotkniętej rodziny, interwencja wobec sprawcy, monitorowanie sytuacji rodziny oraz podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami, świadczącymi pomoc ofiarom przemocy domowej.

2.8. Alkoholizm i narkomania.

Bardzo poważnym problemem społecznym w skali całego naszego kraju jest również alkoholizm, który jest problemem tym większym, że często jest ukryty. Alkoholizm jest nałogiem, który prowadzi do zmian fizycznych (m.in. uszkodzenie narządów mięsnych, przewodu pokarmowego, serca) oraz psychicznych (m.in. zaburzeń zachowania, utraty krytycyzmu, obniżenia uczuciowości wyższej, występowania stanów depresyjnych, prób samobójczych, agresji) w końcowym stanie – do zespołu otępiennego.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie w sytuacjach, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Bardzo poważne skutki alkoholizmu to następstwa społeczne. Alkoholizm powoduje zazwyczaj rozbięcie rodziny, rozluźnienie więzów społecznych i zawodowych, zmniejszenie dyscypliny pracy, obniżenie jakości. Jest jednym z głównych czynników rozwoju przestępczości. Znaczna część wypadków komunikacyjnych związana jest z zażywaniem alkoholu.

W Gminie Perzów działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja, która inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Ponadto Komisja ma na celu rozpatrywanie zawiadomień osób i instytucji o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja prowadzi również postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu oraz uzależnionych od alkoholu poprzez kierowanie na badania oraz sporządzanie wniosków do sądu o leczenie odwykowe.

W skład komisji wchodzi przedstawiciele m.in. policji, nauczycieli, urzędu gminy, ośrodka zdrowia oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie. Komisja rozpatruje sprawy, które należą do jej zadań, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony. Komisja obraduje na posiedzeniach, które zwoływane są stosownie do potrzeb.

Narkomania (z greckiego narke – odurzenie, mania – szaleństwo), patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków (głównie przeciwbólowych środków narkotycznych) albo innych środków uzależniających (narkotyki, leki uspokajające i psychotropowe). Charakteryzuje się koniecznością przyjmowania środka odurzającego, tendencją do stałego zwiększania dawki oraz fizycznym i psychicznym uzależnieniem. Zaprzymanie zażywania powoduje bardzo przykre doznania abstynencyjne, prowadzące w krańcowych przypadkach nawet do zejścia śmiertelnego.

Narkomania jest zwykle wynikiem wielokrotnego zażycia środka uzależniającego, jedynie wyjątkowo, np. przy zażyciu kokainy czy heroiny, rozwija się po jednorazowej dawce. Coraz częściej spotykamy się w prasie i literaturze z różnymi określeniami dotyczącymi tego samego zjawiska: narkomania, lekomania, toksykomania. Środki wywołujące to zjawisko noszą miano: narkotyków, leków psychotropowych, środków odurzających. Narkomania w krótkim czasie prowadzi do poważnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczuciowości wyższej, degradacji społecznej, zaburzeń krytycyzmu, osłabienia woli, kłamlowości. Często staje się przyczyną wejścia na drogę przestępczą.

Produkcja narkotyków, fałszowanie recept, kradzież leków w szpitalach i aptekach, popełnianie przestępstw w celu uzyskania środków na narkotyki są nieodłączną stroną uzależnienia. Zaawansowane stadium narkomanii jest ciężką chorobą wyniszczającą, organizm, prowadzącą do śmierci. Śmiertelność u narkomanów jest bardzo wysoka (najczęściej w wyniku przedawkowania), a niezależnie od tego dodatkowym czynnikiem jest obecnie zarażenie się wirusem HIV.

Skala zjawiska wzrasta, obejmując coraz młodszych ludzi, a sytuację utrudnia fakt, iż wykrywalność uzależnienia we wczesnym stadium jest sporadyczna ze względu na wielość stosowanych środków oraz brak wiedzy rodziców czy opiekunów prawnych. Czynnikiem warunkującym uzależnienie jest m.in. efekt farmakologiczny środków odurzających, czyli zdolność do wywołania uczucia zwanego euforią, tzw. nadmiernie dobrego samopoczucia. Właściwość ta powoduje, iż w krótkim czasie może być osiągnięty względny komfort psychiczny w postaci odprężenia, spokoju i poczucia bezpieczeństwa, jakości tak bardzo poszukiwanych, zwłaszcza wśród młodego pokolenia. Efekt ten zapewnia możliwość ucieczki od stresu i frustracji zrodzonych w warunkach współczesnego życia, przytłoczenia jego tempem, a przede wszystkim napięcia w stosunkach międzyludzkich. Stanowi też wzmocnienie, skłaniające do ponownego sięgnięcia po środek wywołujący powyższy stan, co z kolei jest początkiem drogi, która wiedzie do uzależnienia.

ROZDZIAŁ III. ANALIZA SWOT

Do opracowania mocnych i słabych stron problematyki pomocy społecznej na terenie gminy Perzów zastosowano analizę SWOT, czyli narzędzie analizy strategicznej służące do określania celów strategicznych.

Istotą tej analizy jest wskazanie najlepszego rozwiązania, kierunku działań do osiągnięcia założonych celów przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron. Nazwa SWOT wywodzi się od angielskich słów: STRENGTHS (mocne strony), WEAKNESSES (słabe strony), OPPORTUNITIES (szanse), THREATS (zagrożenia).

Dane do analizy SWOT zostały zestawione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie W poniższej analizie odniesiono się wyłącznie do kwestii pomocy społecznej.

MOCNE STRONY

- 1) wykwalifikowany personel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 2) stabilna sytuacja kadrowa,
- 3) prowadzenie pracy socjalnej i działań socjalnych,
- 4) profesjonalne przygotowanie kadry pomocy społecznej do pracy z osobami wymagającymi wsparcia,
- 5) poparcie działań i dobra współpraca z samorządem,
- 6) dobre wyposażenie informatyczne (sprzęt komputerowy, oprogramowanie),

- 7) zapewnienie gorących posiłków dzieciom z terenu Gminy,
- 8) aktywna realizacja programów o tematyce społecznej, bezpośrednio w jednostkach gminnych (szkołach), np. program przeciwdziałania przemocy, program wychowawczy,
- 9) stworzenie warunków do realizacji pozaszkolnych zajęć sportowo-ruchowych,
- 10) dobra współpraca z organizacjami społecznymi podczas organizowania imprez kulturalnych dla mieszkańców i rozwiązywaniu problemów,
- 11) realizacja wsparcia w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej (zatrudniony pedagog w szkołach oraz Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych w siedzibie Urzędu Gminy w Perzowie).

SŁABE STRONY

- 1) brak właściwej bazy lokalowej dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 2) brak świetlic, klubów w każdej miejscowości,
- 3) istnienie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej (ośrodek zdrowia w Perzowie),
- 4) zbyt niskie wynagrodzenia pracowników, niewspółmierne do wkładanego wysiłku i zaangażowania,
- 5) niska stopa życiowa części mieszkańców,
- 6) wykazywanie przez pracodawców zaniżonej wysokości płac pracowników, którzy w rezultacie takich praktyk mogą zostać świadczeniobiorcami pomocy społecznej (wykazany niższy dochód),
- 7) migracja zarobkowa młodych, wykształconych ludzi,
- 8) wysoki udział osób młodych wśród bezrobotnych,
- 9) brak reakcji dorosłych na przypadki niepożądanych zachowań społecznych,
- 10) ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie,
- 11) wzrastająca liczba osób w podeszłym wieku wymagających opieki,
- 12) łatwość dostępu do używek dla osób niepełnoletnich, wzrastająca liczba osób pijących alkohol,
- 13) niska aktywność społeczna mieszkańców.

SZANSE

- 1) dostęp do możliwości korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków zewnętrznych (rządowych i zagranicznych),
- 2) podniesienie stopnia poziomu wykształcenia mieszkańców,
- 3) możliwości podnoszenia i rozszerzania kwalifikacji zawodowych,

- 4) odchodzenie młodych pokoleń od zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- 5) wolontariat,
- 6) (inne)

ZAGROŻENIA

- 1) niezrozumienie dla działań pomocy społecznej,
- 2) brak pomieszczeń na lokale socjalne i mieszkania chronione,
- 3) brak stabilności przepisów prawa,
- 4) zniechęcenie mieszkańców do pracy społecznej,
- 5) rozpad więzi społecznych,
- 6) zagrożenie funkcjonowania rodziny poprzez uzależnienia, bezrobocie, długotrwałe ubóstwo i przemoc w rodzinie,
- 7) duży popyt na wykwalifikowanych pracowników i atrakcyjne oferty pracy poza granicami kraju i w większych ośrodkach miejskich w Polsce (emigracja zarobkowa),
- 8) szybkie starzenie się społeczeństwa,
- 9) narastanie zjawiska przemocy, szczególnie wśród młodych rodzin, będącego wynikiem nadużywania alkoholu,
- 10) niekorzystne wzorce zachowań (agresywność) płynące z mediów, Internetu, gier komputerowych.

ROZDZIAŁ IV. KONSULTACJE SPOŁECZNE.

W celu zdiagnozowania problemów społecznych występujących na terenie Gminy Perzów przeprowadzono ankietę, której celem było zdiagnozowanie największych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców gminy. Główną zaletą tego typu badania była możliwość dotarcia do wielu grup społecznych. Dodatkowo ankiety wypełniano anonimowo, co również miało wpływ na aktywność mieszkańców i otwartość wyrażania swojego zdania. Ankiety zostały przekazane do szkół z tereny gminy, ponadto część ankiet została przekazana Radnym Rady Gminy Perzów.

Analiza ankiet

34 ankiety wróciły od mieszkańców gminy.

Wśród ankietowanych przeważały kobiety, których było 28, co stanowiło 82,35% ankietowanych. Mężczyźni wzięli udział w ankiecie 17,65%. Zdecydowana większość osób, które udzieliły odpowiedzi to osoby w wieku 35 – 50 lat, co stanowi 55,88 % wszystkich ankietowanych. Biorąc pod uwagę kryterium źródła utrzymania to:

- 26 osób to osoby utrzymujące się z pracy zarobkowej, tj. 76,47%,
- 3 osoby to osoby posiadające emeryturę, tj. 8,82 %
- 5 osób to osoby prowadzące działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne, tj. 14,71%.

Pytania na które udzielano odpowiedzi:

1. Jaki Pani/Pana zdaniem jest dostęp do placówek służby zdrowia w naszej gminie?

- ♣ bardzo dobry 4
- ♣ dobry 12,
- ♣ dostateczny 11
- ♣ niewystarczający 6
- ♣ nie mam zdania 1.

Według 34 mieszkańców, którzy udzielili odpowiedzi dostęp do placówek służby zdrowia jest dobry lub dostateczny. Tylko 6 osób uznało, że dostęp do placówek służby zdrowia w gminie jest niewystarczający. Za bardzo dobry uznały 4 osoby.

2. Jakie widzi Pani/Pan problemy społeczne w naszej gminie (maksymalnie 3 odpowiedzi)?

Mieszkańcy wymienili następujące problemy, często udzielając więcej niż 3 odpowiedzi:

- ♣ alkoholizm wymieniło - 12 osób

- ♣ alkoholizm wśród młodzieży - 1 osoba
- ♣ sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym - 2 osoby
- ♣ spożywanie alkoholu przed sklepem - 1 osoba
- ♣ bezrobocie jako problem społeczny - 7 osób

Inne z udzielonych odpowiedzi to: łatwy dostęp do alkoholu i papierosów oraz nietrzeźwość kierowców. 1 osoba zwracała uwagę na tzw. „umowy śmieciowe”, długi czas pracy, co łączy się z brakiem opieki na dziećmi, ten problem wymieniły 3 osoby. Brak miejsc dla wykształconych młodych mieszkańców, emigracja młodzieży to inne problemy, które wymienili ankietowani.

3 ankietowanych zwróciło uwagę na „słaby dostęp do specjalistów”, 5 osób jako problem wymieniło brak świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, a 2 osoby wskazały na problemy wychowawcze z dziećmi.

Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły: braku poszanowania mienia gminnego, braku mieszkań socjalnych, braku zainteresowania mieszkańców w sprawy dotyczące lokalnych problemów, braku asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, większe zaangażowanie pracowników oświaty w wychowanie dzieci, zaniedbania wychowawcze na etapie gimnazjum, brak zajęć dla dzieci w godzinach popołudniowych oraz dla starszych mieszkańców, brak mieszkań socjalnych, słaba oferta Gminnego Ośrodka Kultury.

3. Co mogłoby wpłynąć na poprawę zdrowia?

- ♣ edukacja 16 osób
- ♣ profilaktyka 16 osób
- ♣ lepszy dostęp do służby zdrowia 15 osób

4. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania?

- ♣ Tak - 33 osoby
- ♣ Nie - 1 osoba

5. Proszę wskazać miejsca szczególnie niebezpieczne w Pani/Pana miejscu zamieszkania?

- ♣ przystanek autobusowy – 5 osób
- ♣ miejsca słabo oświetlone – 21 osób
- ♣ miejsca grupowania się młodzieży i dorosłych w porach wieczornych – 10 osób

6. Którą z niżej wymienionych instytucji wspomagających rodzinę zna Pani/Pan?

- ♣ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie – 34 osoby
- ♣ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie – 3 osoby
- ♣ Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna w Kępnie – 19 osób
- ♣ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 18 osób

- ✧ Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 13 osób
- ✧ Punkt Konsultacyjny – 10 osób
- ✧ Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie – 22 osoby

7. *Proszę zaznaczyć problemy jakie Państwo zauważają w swoim miejscu zamieszkania?*

- ✧ bezrobocie - 13 osób
- ✧ alkoholizm - 26 osób
- ✧ narkomania - 2 osoby
- ✧ problemy wychowawcze z dziećmi – 15 osób
- ✧ słaby dostęp do specjalistycznych usług zdrowotnych – 25 osób
- ✧ samotność – 2 osoby
- ✧ słaby dostęp osób niepełnosprawnych do obiektów użytku publicznego – 5 osób
- ✧ przestępczość – 2 osoby
- ✧ przemoc w rodzinie – 6 osób
- ✧ przemoc rówieśnicza 5 osób
- ✧ brak zróżnicowanych dla różnych grup wiekowych ofert kulturalnych – 6 osób
- ✧ brak Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych – 7 osób
- ✧ długotrwała i ciężka choroba 5 osób
- ✧ inne: brak mieszkań socjalnych

8. *Proszę wskazać sposób rozwiązywania w/w problemów:*

Mieszkańcy zaproponowali m.in.:

- ✧ wybudowanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych przy Ośrodku Zdrowia w Perzowie,
- ✧ opiekę nad rodzinami z problemem alkoholowym szczególnie w godzinach popołudniowych,
- ✧ dofinansowanie stowarzyszeń w działaniach kulturalnych,
- ✧ organizowanie spotkań wyrównawczych i pomoc w nauce przy pomocy wolontariuszy,
- ✧ więcej patroli policyjnych dot. „łapania pijanych kierowców”,
- ✧ bezwzględna walka z piciem alkoholu w miejscach publicznych,
- ✧ edukacja mieszkańców gminy w tym ofiar przemocy, członków rodzin dotkniętych alkoholizmem, rodziców problemowych,
- ✧ kontrole i kary za zanieczyszczanie środowiska,
- ✧ częste wizyty policji w punktach sprzedaży alkoholu,
- ✧ lepszy dostęp do specjalistów,

- ✧ wybudowanie lub stworzenie Domu Pomocy,
- ✧ poprawienie oferty dla niepełnosprawnych,
- ✧ poprawę pracy pomocy społecznej

Wyżej wymienione propozycje są to wypowiedzi pojedynczych osób. Należy zwrócić uwagę na to, że 10 osób z ogółu ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie, co stanowi aż 29,41% wszystkich ankietowanych. Były też wypowiedzi ogólne np. zmiana przepisów prawa, zmiana polityki państwa, profilaktyka, ulotki, terapie, edukacja w szkołach.

ROZDZIAŁ V.

MISJA I ZAŁOŻENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Celem strategii jest podejmowanie działań w zakresie organizacji wsparcia dla osób podlegających wykluczeniu społecznemu i poprawa ich sytuacji.

I.PRIORYTET: zmniejszenie marginalizacji społecznej ludzi niepełnosprawnych oraz podniesienie ich standardu życia.

Cel strategiczny: Wyrównanie szans życiowych ludzi niepełnosprawnych oraz podniesienie poziomu ich życia osób oraz integracja ze środowiskiem.

Kierunki działania:

1.1.Stworzenie ludziom niepełnosprawnym możliwości dostępu do wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych.

Uzasadnienie działania: większość niepełnosprawnych jest pozbawiona dostępu do kultury i życia społecznego oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych ze względu na chorobę, warunki materialne oraz brak chęci wyjścia z domu. Aby to zmienić należy w szerokim zakresie stworzyć możliwość dostępu do kultury przez udział, w różnego typu wystawach, festiwalach, konkursach, spartakiadach

Sposób realizacji:

1. Zorganizowanie w Gminnym Ośrodku Kultury w Perzowie spotkań, imprez integracyjnych w celu zaprezentowania dorobku niepełnosprawnych.
2. Imprezy integracyjne, sportowe, biegi trzeźwości, inne.

Spodziewane efekty: Jeżeli ludzie niepełnosprawni na równi z pozostałymi będą w miarę swoich możliwości aktywnie uczestniczyli w życiu środowiska przez kulturę i sport, wówczas nie będą miały poczucia marginalizacji i uchronią się przed wykluczeniem społecznym.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie, Gminny Ośrodek Kultury w Perzowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Termin realizacji: od 2014 roku.

II.PRIORYTET: Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz wspieranie aktywności ludzi w podeszłym wieku i ich rodzin.

1. Cele strategiczne:

- 1) Jak najdłuższe utrzymanie zdolności seniora do egzystencji w swoim naturalnym środowisku.
- 2) Zapewnienie wsparcia osobom starszym, niezdolnym do samodzielnej egzystencji.

Kierunki działania: Zaktywizowanie osób starszych na rzecz środowiska.

Uzasadnienie działania: Wykorzystanie potencjału intelektualnego, doświadczenia życiowego oraz czasu jakim dysponują osoby starsze pozwoli jednocześnie na zagospodarowanie czasu wolnego emerytów i rencistów oraz osób wobec, których ukierunkowane są te działania.

Sposób realizacji:

1. Zaktywizowanie seniora możliwe będzie poprzez utworzenie i prowadzenie Klubu Seniora. W Klubie organizowane mogą być organizowane m.in. zabawy taneczne, koncerty, zajęcia gimnastyczne, sekcje szachowe i teatralne, inne zależnie od pomysłu członków oraz możliwości finansowych Klubu. Spotkania w Klubie to dobry sposób poznania nowych ludzi.
2. **Możliwe warianty przyjęcia formy organizacyjno-prawnej takie Klubu:**
 - ⚡ I wariant: prowadzony przez stowarzyszenie będącą organizacją pożytku publicznego,
 - ⚡ II wariant: stanowiący jednostką organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Perzowie,
 - ⚡ III wariant: prowadzony w formie dziennego domu wsparcia,
 - ⚡ IV wariant: środowiskowy dom samopomocy.
3. Zachęcanie do korzystania przez osoby starsze z organizowanych zajęć i turnusów rehabilitacyjnych.
4. Wspieranie działań mających wpływ na aktywizację społeczną osób starszych.
5. Stworzenie oferty dla aktywnego spędzania czasu (m.in. „siłownia pod chmurką”, wyjazdy na basen, zajęcia z gimnastyki ogólnorozwojowej).

Spodziewane efekty: Aktywizacja środowiska ludzi starszych spowoduje wzmocnienie więzi międzypokoleniowej oraz poprawa zdrowia seniora, co pozwoli na dłuższe utrzymanie

ich sprawności fizycznej i intelektualnej, a to z kolei wpłynie na opóźnienie konieczności korzystania z usług opiekuńczych.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie, Urząd Gminy w Perzowie.

Termin realizacji: od 2014 roku.

III.PRIORYTET: Zintegrowane działania na rzecz rodzin ze szczególnych uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, niepełnych i zagrożonych patologią.

Cele strategiczne:

1. Zapewnienie dzieciom i rodzinie kompleksowego wsparcia poprzez udzielanie pomocy w różnych formach.
2. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.

Ad.1

Kierunki działania: Pomoc finansowa, praca socjalna, dożywianie dzieci, dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz udzielanie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z trudnościami.

Uzasadnienie działania: Analizując dane dotyczące rodzin należy stwierdzić, że spośród wszystkich rodzin w gminie jest wiele rodzin wielodzietnych, które wymagają wsparcia ze strony środowiska lokalnego w różnych formach. Niektóre rodziny, zwłaszcza niepełne oraz zagrożone patologią wymagają porady pedagoga czy psychologa.

Sposób realizacji:

1. Chcąc objąć wielostronną pomocą rodziny należy przede wszystkim dobrze rozeznaczyć potrzeby środowiska przez wyspecjalizowaną kadrę pomocy społecznej.
2. W zależności od indywidualnych potrzeb poszczególnych rodzin należy udzielić stosownej pomocy, głównie w formie finansowej, dożywiania, poradnictwa.
3. Wskazywanie i eksponowanie wzorców zachowań przeciwnych do patologicznych.
4. Prowadzenie świetlic środowiskowych.
5. Prowadzenie punktu konsultacyjnego.

Spodziewane efekty: Poprawa sytuacji finansowej rodzin, która w efekcie powinna doprowadzić do usamodzielnienia. Dzieci uczestniczące w zajęciach w świetlicy unikną negatywnych wpływów środowiska prowadzących do obierania przez nie drogi patologicznej, a pomoc pedagogów i nauczycieli spowoduje osiągnięcie lepszych wyników w nauce.

Podmioty realizujące: Urząd Gminy w Perzowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Termin realizacji: od 2014 roku.

Ad.2 System wsparcia dla ofiar przemocy - budowanie pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej.

Uzasadnienie działania: obserwuje się na terenie naszej gminy nasilenie przemocy w rodzinie. Trudno jest jednak ustalić aktualne wskaźniki dotyczące przemocy. Jest to problem w dużej mierze ukryty. Statystyki prowadzone w tym zakresie są bardzo ograniczone, a zgromadzone dane nie odzwierciedlają problemu. Przemoc w domu stanowi jednak poważny problem. Negatywne skutki przemocy dotyczą wszystkich członków rodziny. Najczęściej sprawcami przemocy są mężczyźni, a ofiarami kobiety i dzieci.

Sposób realizacji: prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla członków rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie i problem uzależnień oraz współuzależnień poprzez:

- 1) pomoc psychologiczna polegająca na wspieraniu w działaniu, edukacja i terapia,
- 2) pomoc / poradnictwo prawne: informowanie o możliwościach prawnego rozwiązania problemu, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- 3) pomoc socjalna – informowanie o możliwościach wszechstronnej pomocy, zabezpieczenie miejsca noclegowego, występowanie o pomoc materialną.

Spodziewane efekty: Stworzenie systemu pomocy ofiarom przemocy pozwoli na lepsze zrozumienie dynamiki zjawiska przemocy w rodzinie. Ofiary przemocy przestaną czuć się osamotnione, nauczą się umiejętności odreagowania stresów, radzenia sobie w sytuacji kryzysowej.

Podmioty realizujące: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie, Urząd Gminy w Perzowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Termin realizacji: od 2014 roku.

IV.PRIORYTET: Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym.

1. Cel strategiczny:

1. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych.
2. Rozwój edukacji publicznej i szkolenia w zakresie problemów alkoholowych.

Kierunki działania:

1.1. Rozwój i modernizacja usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Uzasadnienie działania: Jak wynika z rozeznania środowiska problem alkoholowy dotyka coraz szersze kręgi rodzin upośledzając ich prawidłowe funkcjonowanie i bezpośrednio wpływając na życie wszystkich członków – głównie dzieci.

Sposób realizacji: By wyjść naprzeciw problemowi picia, a co często się z tym wiąże stosowaniu przemocy, stygmatyzowaniu dzieci z rodzin alkoholowych i pogłębianiu się zjawiska alkoholizmu problem ten należy rozwiązać kompleksową pomocą terapeutyczną. W tym celu konieczne jest prowadzenie punktu konsultacyjnego pomagającego uzależnionym i członkom ich rodzin. W stosunku do osób uzależnionych będzie to rozmowa i skierowanie do Ośrodka Pomocy Psychologicznej i Terapii Uzależnień „Remedium” Poradnia Leczenia Uzależnień w Kępnie. Uświadamianie i informowanie społeczeństwa o istocie problemu – pogadanki, prelekcje, świadectwa.

Spodziewane efekty: Wzrost świadomości społecznej o chorobie alkoholowej, wychodzenie z uzależnienia i zmiana w życiu rodzin i osób współuzależnionych przez lepsze zrozumienie choroby i wdrażanie nowych metod terapeutycznych.

Podmioty realizujące: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie, Urząd Gminy w Perzowie.

Termin realizacji: od 2014 roku.

1.2. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w środowiskach wychowawczych.

Uzasadnienie działania: Najbardziej odpowiednim środowiskiem, w którym można wdrażać programy profilaktyczne jest szkoła, gdzie zaangażowani są nauczyciele, pedagodzy czy psychologowie szkolni. Dzieci i młodzież to ta część społeczeństwa, która jest najbardziej narażona na negatywne skutki życia i przebywania w rodzinie alkoholowej, zastosowanie wobec tej grupy nowoczesnych metod i programów uchroni ją przed powielaniem wzorców wyniesionych z domowego środowiska.

Sposób realizacji:

- a) Prowadzenie programów profilaktycznych „Dziecko i komputer”, „Ja i Ty”, „Bycie asertywnym drogą do zdecydowania”, „Moje życie”, „Stop niebezpieczeństwom”, „Ja mówię ty słuchasz-rzecz o komunikacji”, „Wirtualne uzależnienie” - prowadzonych w szkołach podstawowych i gimnazjum na terenie Gminy Perzów, przez specjalistów z zewnątrz.
- b) Uświadamianie rodziców o celowości tych programów przez cykle spotkań i szkoleń.
- c) Cykl przedstawień teatralnych o charakterze edukacyjno-profilaktycznym dla dzieci i młodzieży ze szkół na terenie Gminy Perzów.
- d) Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci.

Spodziewane efekty: Zorganizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży ze szczególnym wskazaniem na zdrowy styl życia przez wypracowanie pozytywnych wzorców.

Podmioty realizujące: Zespół Szkół w Perzowie, Zespół Szkół w Trębaczowie, Gimnazjum w Perzowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Perzowie.

Termin realizacji: od 2014 roku.

1.3. Przeprowadzanie na terenie Gminy programu „Zakup kontrolowany”.

Uzasadnienie działania: Kontrola sprzedawców w sposób niezapowiedziany, wydaje się być najbardziej przekonującą co do ich codziennych praktyk.

Sposób realizacji: Kontrola punktów spożywczych i gastronomicznych sprzedających alkohol. W badaniu uczestniczy osoba niepełnoletnia oraz trener specjalista.

Spodziewane efekty: zwrócenie uwagi sprzedawców aby dokonywali weryfikacji wieku kupującego

Podmioty realizujące: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy w Perzowie.

Termin realizacji: od 2014 roku.

ROZDZIAŁ VI. MONITORING.

Monitorowanie poziomu realizacji założonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych celów w Gminie Perzów będzie następować przy pomocy Zespołu Monitorującego stopień wdrażania strategii, powołany odrębnym zarządzeniem Wójta Gminy.

Ww. Zespół w terminie do 31 marca każdego roku przygotowuje ocenę stopnia wdrażania poszczególnych zadań (ustalonych w rozdziale IV) za poprzedni rok. Ustalenia Zespołu Monitorującego stopień wdrażania strategii będą przedstawiane corocznie Radzie Gminy.

PODSUMOWANIE

Strategia została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych i wybór do realizacji z nich, tych które są najistotniejsze dla życia mieszkańców gminy. W szczególności klientów pomocy społecznej tak by działania wynikające z realizacji strategii zapewniły minimalny poziom bezpieczeństwa socjalnego.

Wydaje się, że przedstawione w strategii priorytety, kierunki i sposoby działania są realne przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych jakimi dysponuje samorząd gminy, powiatu i województwa. Dużą szansą w realizacji projektów będzie możliwość wykorzystania środków z programów rządowych jak również funduszy z Unii Europejskiej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi uzupełnienie strategii rozwoju gminy. Przedstawione w niej bloki problemowe oraz sposoby ich rozwiązywania mają duże szanse urzeczywistnienia i zastosowania wobec mieszkańców gminy by poprawić ich życie na co dzień.

SPIS TABEL:

Tabela 1.	Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011 – 2012/3
Tabela 2.	Typ udzielonych świadczeń w latach 2011 – 2013
Tabela 3.	Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013
Tabela 4.	Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2011-2013
Tabela 5.	Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011 – 2013
Tabela 6.	Liczba rodzin i kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2011-2013
Tabela 7.	Wydatki (w zł) na świadczenia z funduszu alimentacyjnego zrealizowane w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011-2013
Tabela 8.	Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2011-2013
Tabela 9.	Pomoc w formie zasiłku celowego w latach 2011-2013
Tabela 10.	Liczba uczniów korzystających z programu „Wyprawka szkolna” w latach 2011-2013
Tabela 11.	Pomoc materialna dla uczniów – stypendia szkolne w latach 2011-2013
Tabela 12.	Pomoc materialna dla uczniów – nagrody w latach 2011-2013
Tabela 13.	Środki finansowe na realizację projektu w latach 2011-2013
Tabela 14.	Struktura ludności Gminy Perzów z uwzględnieniem wieku mieszkańców w latach 2011-2013
Tabela 15.	Struktura przyrostu naturalnego i saldo migracji w gminie w 2013 r.
Tabela 16.	Problemy zdrowotne osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży do 19. roku życia na terenie Gminy Perzów w 2013 r.
Tabela 17.	Dodatki mieszkaniowe wypłacone w latach 2011-2013
Tabela 18.	Stan placówek oświatowych w Gminie Perzów
Tabela 19.	Czas pozostawania bez zatrudnienia w miesiącach w latach 2011-2013
Tabela 20.	Wiek zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011-2013
Tabela 21.	Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2011-2013
Tabela 22.	Staż pracy zarejestrowanych bezrobotnych w latach w okresie 2011-2013

SPIS WYKRESÓW:

- Wykres 1. Liczba i struktura rodzin korzystająca z pomocy społecznej w latach 2011-2013
- Wykres 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2011-2013
- Wykres 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2011-2013
- Wykres 4. Kwoty (w zł) świadczeń rodzinnych wg rodzajów w latach w 2011-2013
- Wykres 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2011 – 2013
- Wykres 6. Wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego zrealizowanych w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2011-2013